

KS § 1:3

Dnr. KS 2013/413-040

Policy för förvaltning av överlikviditet inom Österåkers kommun

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Policy för förvaltning av överlikviditet inom Österåkers kommun antas.

Sammanfattning

Österåkers kommun har ett större överskott av likvida medel. För att uppnå en effektiv och god överlikviditetsförvaltning behöver detta överskott placeras på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Placeringarna avser inte medel som kommunen behöver i ett kortare perspektiv utan ska vara av långsiktig karaktär. Förvaltning av överlikviditeten ska ske av upphandlad förvaltare.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskott har behandlat ärendet 2013-12-11, § 1:15.
- Ekonomienhetens tjänsteutlåtande daterat 2013-12-10.

Förslag till beslut

Michaela Fletcher Sjöman (M) yrkar bifall till ekonomienhetens beslutsförslag innebärande att policy för förvaltning av överlikviditet inom Österåkers kommun antas.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Kommunstyrelsen beslutar enligt Michaela Fletcher Sjömans (M) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

- Kansliet/ÖFS
- Ekonomienheten
- Akten

Ekonomienheten

2013-12-10 Dnr KS 2013/413-040

Till Kommunstyrelsen

Policy för förvaltning av överlikviditet

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

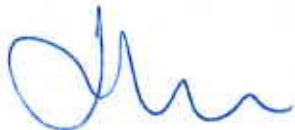
Anta policy för förvaltning av överlikviditet inom Österåkers kommun

Bakgrund

Österåkers kommun har ett större överskott av likvida medel. För att uppnå en effektiv och god överlikviditetsförvaltning behöver detta överskott placeras på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Placeringarna avser inte medel som kommunen behöver i ett kortare perspektiv utan ska vara av långsiktig karaktär. Förvaltning av överlikviditeten ska ske av upphandlad förvaltare.

Detta förslag till policy ska användas som regelverk och handbok för personer som arbetar med förvaltning av kommunens överlikviditet.

I ägardirektiv till de kommunala bolagen anges att Österåkers kommuns policys ska gälla i tillämpliga delar.

Sören Karlsson
Stf Kommundirektör

Katarina Leinar
Ekonomichef

Bilaga: Policy för förvaltning av överlikviditet

POLICY

För förvaltning av överlikviditet

Österåkers kommun

1	INTRODUKTION	3
1.1	Bakgrund.....	3
1.2	Syfte och avgränsning	3
1.3	Målformulering	3
1.4	Uppdatering av policyn.....	3
2	PLACERINGSREGLER.....	3
2.1	Tillåtna tillgångsslag	3
2.2	Övergripande placeringslimiter	3
2.3	Rebalansering vid överträdelse av övergripande limit	4
3	TILLÅTNA INVESTERINGAR	4
3.1	Räntebärande värdepapper och strukturerade obligationer	4
3.2	Aktier och aktierelaterade instrument	5
3.3	Strukturerade produkter	5
3.4	Valutasäkring	6
3.5	Derivatinstrument	6
3.6	Infasning.....	6
3.7	Ansvarsfulla placeringar vid aktieförvaltning	6
4	UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING	6
4.1	Rapportering.....	6
4.2	Rapportering vid extern förvaltning	6
4.3	Årsrapport och kvartalsrapporter	6
4.4	Utvärdering mot index	7
5	ORDLISTA.....	8

1 INTRODUKTION

1.1 BAKGRUND

I syfte att på ett effektivt sett hantera det överskott kommunen har i form av likviditet är att upprätta en överlikviditetsförvaltning. Förvaltningen avser de medel som kommunen inte behöver i den löpande verksamheten utan medel som kan placeras över längre perioder, normalt sett över två år, även om förvaltningen även kan gälla för kortare perioder. Denna förvaltning är separat ifrån pensionsmedelsförvaltningen. Förvaltning av överlikviditeten ska ske av upphandlad förvaltare.

1.2 SYFTE OCH AVGRÄNSNING

Syftet med policyn är att den skall användas som ett regelverk och en handbok för personer som arbetar med förvaltning av kommunens överlikviditet. Policyn anger i vilka tillgångar och med vilka limiter medlen får placeras, samt hur uppföljning och kontroll av att policyn följs skall ske. I det följande beskrivs hur denna överlikviditet ska förvaltas.

1.3 MÅLFORMULERING

Målet för överlikviditetsförvaltningen är att erhålla en långsiktig avkastning om 3% per år. Utöver avkastningsmålet bör även en analys avseende syftet med avsättningen göras. Syftet med avsättningen bestämmer därefter lämplig risknivå och lämpliga aktuella limiter för tillgångsslagen. Sannolikt kommer placeringarna i huvudsak göras med löptider på 1-5 år. Med en relativt kort placeringshorisont bör risken i förvaltningen vara låg för att målet med förvaltningen ska kunna säkerställas. Kapitalet bör därför placeras i instrument med låg förlustrisk.

1.4 UPPDATERING AV POLICYN

Policyn skall löpande hållas uppdaterad, med hänsyn till aktuella förhållanden inom Österåkers kommun samt med beaktande av utvecklingen på de finansiella marknaderna. Kommunstyrelsen gör en bedömning av behovet av att uppdatera policyn.

2 PLACERINGSREGLER

2.1 TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag. En detaljerad beskrivning över tillåtna tillgångsslag återfinns längre fram i reglementet:

- Räntebärande värdepapper
- Svenska aktierelaterade instrument med kapitalgaranti kopplad till emittenten
- Utländska aktierelaterade instrument med kapitalgaranti kopplad till emittenten
- Likvida medel i svenska kronor

Med aktierelaterade instrument avses aktieindexobligationer samt andra typer av instrument för att nå aktieindexexponering som inte står i strid med övriga begränsningar i detta reglemente. Skall placering ske i andra tillgångar än de ovan uppräknade, skall Kommunfullmäktige fatta beslut därom.

2.2 ÖVERGRIPANDE PLACERINGSLIMITER

Procenttalen i följande tabell anger lägsta och högsta andel som respektive tillgångsslag vid varje tidpunkt ska få utgöra av portföljens totala marknadsvärde.

Tabell 2-1 Övergripande limiter för tillgångsslagen

Tillgångsslag	Min	Max
1. Likvida medel	0 %	15 %
2. Nominella räntepapper	0 %	100 %
3. Realränteobligationer	0 %	50 %
4. Strukturerade aktieinstrument med kapitalgaranti	0 %	60 %
5. Varav svenska aktier	0 %	25 %
6. Varav utländska aktier	0 %	35 %

2.3 REBALANSERING VID ÖVERTRÄDELSE AV ÖVERGRIPANDE LIMIT

Vid beräkning av portföljens värde och övergripande limit skall portföljens tillgångar värderas med ledning av gällande marknadsvärde. Om en övergripande limit överskrids skall tillgångar avyttras i motsvarande mån så snart det lämpligen kan ske, varvid skälig hänsyn skall tas till den risk som överskridandet innebär för portföljen som helhet. Motsvarande gäller om övergripande limit underskrids, varvid tillgångar anskaffas så snart det lämpligen kan ske.

3 TILLÅTNA INVESTERINGAR

3.1 RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER OCH STRUKTURERADE OBLIGATIONER

Kreditrisk definieras som summan av exponeringen i placeringar och derivat. Procenttalen i tabellen nedan avser andelar av portföljens marknadsvärde samt maxandel per emittentkategori. Summan av exponeringen i emittentkategorierna får aldrig överstiga limiten för den högsta emittentkategorin i summeringen. Som exempel får summan av exponeringen i kategori C till E aldrig överstiga 40% inom durationsintervallet >3 år. Samma sak gäller för respektive durationskategori.

Tabell 4-4 Kreditlimiter

Emittent/värdepapper		Emittent-kategori	Emittent-kategori	Emittent-kategori	Max andel per emittent
	Duration	K. 0 - 1 år	L. 1 - 3 år	M. >3 år	
		\sum K till M	\sum L till M	M	
A. Stater, kommuner och landsting eller dess motsvarighet inom Euro-området, med rating om lägst AAA/Aaa eller av motsvarande stater, kommuner, landsting garanterat värdepapper		100%	100%	100%	100%

B. Värdepapper ¹ med rating om AAA /Aaa	∑ B till E	100%	85%	70%	20%
C. Värdepapper med rating om AA- /Aa3	∑ C till E	80%	60%	40%	15%
D. Värdepapper med rating om A- /A3	∑ D till E	50%	30%	20%	10%
E. Värdepapper med rating om BBB-/Baa3	E	20%	10%	5%	5%

Om durationen på ett instrument är kortare än 1 år får kortfristig rating användas. Kort rating översätts till lägsta motsvarande långa rating i tabellen ovan. Räntebärande värdepapper utan rating, men med statliga garantier faller under kategori C. Kommuner och landsting utan rating hamnar också i denna kategori. Ovanstående gäller rating enligt Standard & Poor's eller Moody's. Om låntagaren har rating från både Standard & Poor's och Moody's, krävs att minst en av dem ligger på angiven nivå.

Placeringar i likvida väldiversifierade företagsobligationsfonder i SEK som huvudsakligen placerar inom investmentgrade kategorin (kreditbetyg AAA till BBB-) är undantagna kraven på kredit rating enligt tabellen ovan.

3.2 AKTIER OCH AKTIERELATERADE INSTRUMENT

Portföljens aktieplaceringar ska ske i börsnoterade aktier. Aktier hänförliga till ett enskilt bolag, eller bolag inom samma koncern, får utgöra maximalt 10 procent av aktieportföljens marknadsvärde. Undantaget från denna regel är aktier som utgör mer än 10 procent av relevant jämförelseindex. För dessa får maximalt belopp som investeras motsvara den andel som innehavet utgör av underliggande index.

3.3 STRUKTURERADE PRODUKTER

Med strukturerade produkter avses derivat kombinerade med räntebärande värdepapper i ett och samma strukturerat värdepapper. Placeringar i aktierelaterade instrument, exempelvis i så kallade aktieindexobligationer, får endast göras om instrumentets totala risk är jämförbar med eller lägre än den/de aktier som instrumentets framtida avkastning är hänförlig från. Placering får ej ske i aktierelaterade instrument vars konstruktion innebär en kreditrisk som är högre än de limiter som avser kreditrisk under avsnitt 3.1. Aktierelaterade instrument skall som huvudregel betraktas som en aktieplacering i det lands aktiemarknad som instrumentet skapar exponering gentemot. Undantag medges för kapitalgaranterade produkter där aktieinslaget är av obetydligt värde. Investeringen skall i undantagsregeln klassificeras som en obligationsplacering med kreditrisk som motsvarar den strukturerade obligationen. Väl diversifierade strukturerade produkter kan i vissa fall vara konstruerade med andra aktieindex än vad som angivs i stycke 4.4. Jämförelseindex för dessa produkter kan i sådana fall anpassas efter den specifika produkten.

¹ Omfattar banker, bostadsinstitut, företag, kommuner och landsting eller motsvarande.

3.4 VALUTASÄKRING

Placeringar i utländska obligationer skall valutasäkras. Vid placeringar med aktieexponering bör valutarisken vägas in vid investeringsbeslutet men det är inte ett krav att valutasäkra.

3.5 DERIVATINSTRUMENT

Standardiserade optioner och terminer får användas i syfte att nå en aktieindexexponering. Den sammanlagda exponeringen mot aktiemarknaden får dock aldrig överskrida limiterna för tillgångsslagen enligt 2.2. Detta innebär att risken med derivat aldrig blir större än den andel riskfyllda tillgångar som tillåts enligt de övergripandetillgångsslagen.

3.6 INFASNING

Efter att denna policy har antagits kommer portföljen inte omedelbart att vara placerad i enlighet med samtliga riktlinjer. Detta beroende på att portföljen kommer att infasas under en viss period.

3.7 ANSVARSFULLA PLACERINGAR VID AKTIEFÖRVALTNING

Kommunen skall genom sina urvalskriterier för direktplaceringar ta hänsyn till och främja god etik. Kommunen ska därvid följa de internationella konventioner som Sverige har anslutit sig till.

4 UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING

4.1 RAPPORTERING

Rapporteringen syftar till att löpande informera om portföljens resultat samt dess exponering i relation till de fastställda gränserna i dessa placeringsföreskrifter. Kommunen avtalar med förvaltare/rådgivare om detaljer och periodicitet i rapporteringen.

4.2 RAPPORTERING VID EXTERN FÖRVALTNING

Senast tio bankdagar efter månadens utgång ska förvaltare rapportera till ekonomiservice;

Månadsrapport skall innehålla för kommunen relevant information. Exempelvis:

- Periodens transaktioner
- Fördelning på olika tillgångsslag
- Innehav
- Utgående marknadsvärde
- Periodens avkastning
- Avkastning från årets början
- Avvikelse från benchmark, orsak samt vidtagen åtgärd eller planerad åtgärd
- Duration (räntebärande)

4.3 ÅRSRAPPORT OCH KVARTALSRAPPORTER

Till kommunstyrelsen ska en årsrapport och kvartalsrapporter över portföljens förvaltning lämnas. I årsrapporten utvärderas, i förekomna fall, även kommunens externa förvaltare och deras prestation. Vid samma tillfälle ska även eventuell intern förvaltning utvärderas av kommunstyrelsen.

4.4 UTVÄRDERING MOT INDEX

Förvaltningsresultatet ska utvärderas mot relevanta index som mäter utvecklingen på de olika marknader på vilka placeringarna görs.

Tabell 4-1 Jämförelseindex vid förvaltningsutvärdering

Tillgångsslag	Index
Nominella räntebärande värdepapper	OMRX Bond eller motsvarande
Svenska reala räntebärande värdepapper	OMRX Real eller motsvarande & ansvarsförbindelsen
Svenska aktier	SIX Portfolio Return eller motsvarande
Utländska aktier	MSCI World (total return i SEK) eller motsvarande

Om något av ovan nämnda index upphör att vara relevant för jämförelse av förvaltningen eller upphör att noteras ska annat index utses. Utbyte av index tillsammans med motivering ska meddelas till kommunstyrelsen i den rapport som följer närmast i tiden.

5 ORDLISTA

Aktieindexobligation	Obligationslån där avkastningen är knuten till ett eller flera aktieindex eller i kombination av ränteplacering.
Aktieportfölj	En förmögenhet som är placerad i aktier.
Avsättning	Del av pensionsskuld som redovisas i balansräkningen
Benchmark	Jämförelseindex
Derivatinstrument	Riskhanteringsinstrument som kan härledas till ett underliggande värdepapper, t ex köp- och säljoptioner i aktier, ränteterminer m fl.
Diversifiering	Fördelning av en portföljs placeringar inom och mellan olika tillgångs-slag/marknader i syfte att minska risken och/eller höja avkastningen i en portfölj.
Duration	Kan beskrivas som den räntebärande portföljens vägda genomsnittliga återstående löptid. Durationen bestäms av obligationernas och kupongernas återstående löptid, kupongernas storlek samt räntenivån. Ju högre värde desto mer känslig är portföljen för förändringar i marknadsräntan. Durationen för en s.k. nollkupongsobligation är lika med dess löptid och för en kupongobligation lägre än dess löptid.
Emittent	Utgivare och garant av finansiella instrument.
Index	Mått på en marknads eller delmarknads värde och utveckling.
Kreditrisk	Risk för att utställaren av ett finansiellt instrument, tex obligation, inte kan infria löftet om återbetalning av lånet.
Likvida medel	Medel på bankräkning o dylikt som kan omsättas med kort varsel.
Likviditet	Mått på omfattningen av handeln, eller omsättningen, i ett instrument eller på en marknad. Även benämning för kassamedel.
Limit	Riskenivå som begränsar innehav av finansiella instrument.
Löptid	Den tid som återstår till ett värdepapper förfaller till betalning.
Marknadsvärde	Värdet av en tillgång (eller en hel portfölj) till kapitalmarknadens rådande prisnivå.
MSCI World-index	Morgan Stanleys världsindex för globala aktier
Obligation	Skuldebrev med löptid (ursprungligen) över ett år.
OMRX Bond-index	OMX-gruppens värdeviktade index bestående av nominella benchmarkobligationer emitterade av staten samt bostadsinstitutet
OMRX REAL-index	OMX-gruppens värdeviktade index bestående av samtliga statliga realränteobligationer
Option	Finansiellt instrument som ger innehavaren rätten, men inte skyldigheten, att köpa (köpoption) eller att sälja (säljoption) en viss egendom till ett förutbestämt pris inom en viss tidsperiod. Optionen ger utfärdaren motsvarande skyldighet att sälja eller att köpa egendomen ifråga.
Placeringshorisont	Den tidsperiod under vilken de förvaltade medlen ska vara investerade.
Rating	Av kreditvärderingsinstitut gjord bedömning av sannolikheten för att en skuld kommer att regleras på överenskommen tidpunkt.
Ratingkategorier	Ratinginstitutet Standard & Poor's (S & P's) och Moody's Investors Service Inc (Moody's) klassificering av kort- och långfristig upplåning kan illustreras enligt följande:

Översättningstabell för rating

Standard & Poor's			Moody's	
Nationell kortfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating
		AAA		Aaa
		AA+		Aa1
		AA		Aa2
	A-1+	AA-		Aa3
		A+		A1
	A-1	A	P-1	A2
		A-		A3
K-1	A-2	BBB+	P-2	Baa1
K-2		BBB		Baa2
K-3	A-3	BBB-	P-3	Baa3
<hr/>				
		BB+		Ba1
		BB		Ba2
	B	BB-		Ba3
		B+		B1
		B		B2
		B-		B3
		CCC+		Caa1
		CCC		Caa2
		CCC-		Caa3
	C	CC		Ca
K-4	D	C	Not prime	C
		D		

Realobligation

Obligation som ger en inflationsskyddad avkastning då den räknas upp med inflationen i form av konsumentprisindex (KPI). Det innebär att framtida kassaflöden behåller sin reala köpkraft. Även kallat realränteobligation.

Rebalansering

I det fall portföljens tillgångar utvecklas på ett sådant sätt så att de övergripande limiterna överträds krävs en rebalansering för att åter vara inom stipulerade limiter. Innebär alltså att portföljen viktas om för att återigen vara i balans med limiterna.

SIX PRX-index

SIX PRX är ett aktieindex som ska spegla marknadsutvecklingen av bolag på Stockholmsbörsen. Indexet tar även hänsyn till utdelningar.

Strukturerad produkt

Derivat kombinerade med räntebärande värdepapper i ett och samma strukturerade värdepapper.

Termin

Ömsesidigt förpliktande avtal mellan två parter om köp och försäljning av en viss mängd av en viss vara med likvid vid en bestämd framtida tidpunkt. Exempel på sådan termin är aktie-, ränte- och indextermin.

Tillgångsslag

Räntebärande värdepapper och aktier är två exempel på tillgångsslag.

Valutarisk

Risken att utländska tillgångar faller i värde mätt i egen valuta pga att den egna valutan stiger / utländska valuta faller.

Övergripande placeringslimit Den limit som fastställs med syftet att säkerställa att tillåten tillgångsallokering aldrig riskerar uppsatta förvaltningsmål.

KS § 1:9

Dnr. KS 2013/299-109

Riskhantering- och försäkringspolicy för Österåkers kommun

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Riskhantering- och försäkringspolicy för aktieägarna i Stockholmsregionens Försäkring AB antas.

Sammanfattning

Österåkers kommun äger tillsammans med 19 andra kommuner i Stockholms län ett gemensamt försäkringsbolag, Stockholmsregionens Försäkrings AB (SRF). Från 1 januari är SRF Österåkers försäkringsbolag avseende den s.k. kommunförsäkringen och SRF tecknar även avtal med andra aktörer avseende kommunens resterande försäkringar; olycksfall, motorfordon- samt tjänstereseförsäkring.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskott har behandlat ärendet 2013-12-11, § 1:10.
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2013-09-24.

Förslag till beslut

Michaela Fletcher Sjöman (M) yrkar bifall till arbetsutskottets beslutsförslag innebärande att riskhantering- och försäkringspolicy för aktieägarna i Stockholmsregionens Försäkring AB antas.

Elisabeth Gunnars (FP) biträder Michaela Fletcher Sjömans (FP) yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Kommunstyrelsen beslutar enligt Michaela Fletcher Sjömans (M) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

- Stockholmsregionens Försäkrings AB
- Akten

Tjänsteutlåtande

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum 2013-09-24

Dnr KS 2013/299-109

Till Kommunstyrelsen

Riskhanterings- och försäkringspolicy

Sammanfattning

Österåkers kommun äger tillsammans med 19 andra kommuner i Stockholms län ett gemensamt försäkringsbolag, Stockholmsregionens Försäkring AB (SRF). Från 1 januari 2011 är SRF Österåkers försäkringsbolag avseende den s.k. kommunförsäkringen och SRF tecknar även avtal med andra aktörer avseende kommunens resterande försäkringar: olycksfall-, motorfordon- samt tjänsterefeförsäkring.

Styrelsen för SRF AB har en fastlagd riskhanterings- och försäkringspolicy som man rekommenderar de 20 ägarkommunerna att anta. Hösten 2013 är det endast två ägarkommuner som inte anslutit sig till policyn ännu, varav Österåker är den ena.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens beslut

1. Anta Riskhanterings- och försäkringspolicy för aktieägarna i Stockholmsregionens Försäkring AB

Förvaltningens slutsatser

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser positivt på att SRFs styrelse antagit en Risk- och försäkringspolicy. Förvaltningen instämmer också i de konstateranden som styrelsen gör i dokumentet. Att så långt som möjligt arbeta med att minska skador och förebygga risker i de kommunala verksamheterna är en strävan som Österåkers kommun anser ska genomsyra all verksamhet.

I den av SRFs styrelse antagna policyn finns ett antal rubriker som beskriver hur man vill att kommunerna arbetar med risker i sin verksamhet.

Följande kommentarer ges till dessa rubriker:

3.2 Riskhanteringsprocessen – Att arbeta med riskhantering integrerat i den ordinarie ledningsprocessen (där man med ”ledning” avser kommunfullmäktige och kommunstyrelse och övriga nämnder) är en förutsättning för att organisationen ska uppnå en riskmedvetenhet. Detta påtalas även i en revisionsrapport utförd av PwC på uppdrag av Österåkers kommuns

Tjänsteutlåtande

förtroendevalda revisorer¹ där kommunstyrelsen rekommenderas att ”säkerställa att de strategiska risk- och säkerhetsfrågorna beaktas på ett ändamålsenligt sätt i den kommunövergripande beredningsprocessen”. Genom att anta SRFs Riskhantering och försäkringspolicy visar kommunen på ett första steg i att ta ett samlat grepp om frågorna.

3.3 Riskanalys – En analys av riskerna i organisationen ses som ett nödvändigt kunskapsunderlag för att aktivera en riskhanteringsprocess. Upprättandet av denna riskanalys bör vara ett årligen återkommande arbete i organisationen.

3.4 Tillbuds- och skaderapportering – Tillsammans med ett antal andra kommuner deltar Österåker i ett arbete som leds av SRF med att införa ett gemensamt tillbuds- och skaderapporteringssystem. I detta ska alla anställda inom kommunen och de kommunala bolagen kunna rapportera tillbud, skador och avvikelser inom sin verksamhet. Systemet beräknas vara i drift år 2014.

3.5 Utbildning – Förvaltningen anser i första hand att samtliga chefer bör ges utbildning i hur man bedömer och hanterar risker i sin verksamhet så att dessa kan leda arbetet på sina respektive arbetsplatser. Arbetet påbörjades genom att ett risk- och försäkringsutbildningspass gavs vid chefsutbildningen ”Vertygslådan” som hölls vid två enstaka tillfällen under hösten 2012. En framtida utbildningssatsning i likhet med detta koncept ses som positivt.

Under hösten 2013 infördes en grundläggande säkerhetsutbildning till samtliga anställda i Österåkers kommun. Utbildningen är webbaserad och finns tillgänglig på kommunens intranät.

3.6 Försäkring – Samtliga försäkringar som Österåkers kommun har, tecknas genom SRF.

3.7 Skador – Skadeanmälningar gentemot kommunen som ansvarig part, har ökat stort de senaste två åren. Ytterligare resurs bör tillskapas för den administrativa hanteringen av dessa ärenden. Denna resurs bör även göras administrativt ansvarig för kommunens tillbuds- och skaderapporteringssystem.

¹ Se Bilaga 3

Tjänsteutlåtande

3.8 Kontaktperson – I Österåker är säkerhetssamordnaren utsedd som kontaktperson gentemot SRF.

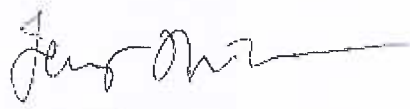
Bilagor

1. "Bilagans namn", ÅÅÅÅ-MM-DD06
2. "Följebrev policy", 2011-09-06
3. "Organisation och beredskap för extraordinära händelser, Österåkers kommun", juni 2013

Sören Karlsson

Samhällsbyggnadschef

Jenny Nilsson

Säkerhetssamordnare

Expedieras

RISKHANTERINGS- OCH FÖRSÄKRINGSPOLICY

**Aktieägare i
Stockholmsregionens Försäkring AB**

Antagen vid styrelsemöte 6 september 2011

1. Bakgrund.....	3
2. Intressenter	3
3. Policy för kommunal riskhantering och försäkring	3
3.1 Syfte och mål	3
3.2 Riskhanteringsprocessen	4
3.3 Riskanalys	4
3.4 Tillbuds- och skaderapportering.....	4
3.5 Utbildning	4
3.6 Försäkring	4
3.7 Skador	5
3.8 Kontaktperson	5

1. Bakgrund

I enlighet med aktieägaravtalet mellan de aktieägande kommunerna i Stockholmsregionens Försäkring AB (SRF) så är bakgrunden till bolaget en önskan från de konstituerande ägarna att säkerställa en möjlighet för att långsiktigt och stabilt till så förmånliga villkor som möjligt meddela försäkring för kommunerna och deras bolag och stiftelser. SRF ska tillgodose aktieägarnas totala behov av riskfinansiering på ett rationellt och kostnadseffektivt sätt genom att långsiktigt och stabilt meddela försäkring till kommunerna samt möjliggöra, underlätta och stödja effektiv kommunal riskhantering. Verksamhetsmålet för riskhantering i kommunen är att minska skador, förluster och störningar i den kommunala verksamheten och därigenom assistera med skapandet av trygga och säkra kommuner. Skadeförebyggande verksamhet ska prioriteras och stödjas.

Bolaget ska på bästa sätt, i förhållande till den risk som aktieägarna är beredda att ta, tillgodose deras försäkringsbehov genom sitt självbehåll i kombination med återförsäkring.

2. Intressenter

SRF ägs av 20 kommuner i Stockholms län:

Botkyrka kommun	Sollentuna kommun
Danderyds kommun	Solna stad
Ekerö kommun	Södertälje kommun
Haninge kommun	Tyresö kommun
Huddinge kommun	Täby kommun
Järfälla kommun	Upplands Väsby kommun
Lidingö stad	Vallentuna kommun
Nacka kommun	Vaxholms kommun
Norrtälje kommun	Värmdö kommun
Nynäshamns kommun	Österåkers kommun

Kommunernas ägarandelar är baserade på deras innevånarantal vid stiftandet av bolaget (2008). Aktieägaravtalet stipulerar att enighet ska uppnås i alla styrelsebeslut och att alla ägare ska rösta med en röst vid bolagsstämmofrågor.

3. Policy för kommunal riskhantering och försäkring

3.1 Syfte och mål

”Risk” definieras som ”möjligheten av en avvikelse från det förväntade” i både positiv och negativ bemärkelse. Försättningsvis så benämns en positiv avvikelse ”möjlighet” och en negativ ”risk”. Risk kan inte undvikas utan måste hanteras. Riskhantering är en styrningsprocess som utgör en del av kommunens övergripande styrsystem för ledning och uppföljning. Den syftar till att man så långt det

är rimligt och möjligt förebygger risker, tillvaratar möjligheter och förbereder sig för vad som kan hända. Både risker och möjligheter bör hanteras helhetsmässigt och systematiskt.

En viktig del av riskhanteringen är att på ett optimalt sätt balansera avvikelser, skador, förluster och störningar mot ett försäkringssystem. Därigenom kan ekonomiska incitament för förbättrat skadeförebyggande arbete skapas.

Med försäkringar avses all försäkring förutom pensions- och kollektivavtalsreglerade försäkringar för kommunernas personal.

3.2 Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringsprocessen ska vara integrerad i den ordinarie ledningsprocessen (med "ledning" förstås här kommunfullmäktige och kommunstyrelse samt övriga nämnder) och omfatta följande delar:

- Genomgång av risker och möjligheter i verksamheten identifierade genom riskanalyser, minst en gång per år i samband med verksamhetsplaneringen.
- Ledningens genomgång av förslag till åtgärder.
- Fastställande av plan avseende åtgärd, budget, tid, ansvar och avrapportering.
- Genomförande av åtgärder enligt plan.
- Uppföljning och utvärdering.

Processen skall drivas på ett strukturerat sätt i alla delar av den kommunala verksamheten och konsolideras uppåt på ett relevant sätt i enlighet med kommunens organisation.

3.3 Riskanalys

Riskanalys ska omfatta identifiering och dokumentation av händelser som väsentligt kan påverka en kommuns ställning och verksamhet, med tillhörande kalkylering och värdering av utfall. En gemensam standard för mätbara mål och kriterier ska så långt möjligt tillämpas.

3.4 Tillbuds- och skaderapportering

Det ska finnas fungerande system för tillbuds- och skaderapportering. Periodisk rapportering bör ske enligt överenskommelse till SRF, som sammanställer och analyserar rapporterna utifrån det sammanlagda aktieägarkollektivet. Sammanställningar, slutsatser och förslag återförs till kommunerna som underlag för förebyggande åtgärder.

3.5 Utbildning

Ledning och anställda bör ha tillgång till ett program för utbildning inom kommunal riskhantering anpassat till olika funktioner och uppgifter.

3.6 Försäkring

Försäkring tecknas i syfte att skydda kommunens ekonomi mot oförutsedda stora påfrestningar till följd av olika typer av skadehändelser. Försäkringslösningar ska utformas så att de samverkar med och stöder den kommunala riskhanteringen. Det innebär bl.a. att skadeutfall, riskexponering och

skyddsnivå ska påverka premiesättning, självrisker och omfattning i enlighet med överenskomna gemensamma modeller. Det ger vidare en möjlighet att uppnå en samlad bild av såväl riskexponeringar som uppkomna skador, vilket gör att anpassade råd för skadeförebyggande och skadebegränsande åtgärder kan framtas.

3.6.1 Köp av försäkring

Försäkringsverksamheten inom kommunen och mellan ägarna ska vara samordnad för att nå ett effektivt utnyttjande av kapital, betalningsförmåga och rationella betalningsströmmar. Samordningen av alla försäkringsfrågor ska ske genom SRF och samtliga försäkringar som kommunen har behov av ska tecknas med SRFs medverkan. Beslut om försäkringar ska fattas av ledningen i enlighet med rådande delegationsordning efter samråd med SRF, som ska tillhandhålla försäkringar och vid behov ta fram underlag för beslut om för ägarna gemensamma försäkringslösningar. Köp av externa försäkringar ska minimeras, dock kan SRF när så befins fördelaktigt placera försäkring hos externt försäkringsbolag.

3.7 Skador

Inträffad försäkringsskada ska anmälas i enlighet med de anvisningar som gäller för respektive försäkring. Skador som inträffar som inte omfattas av försäkring, antingen på grund av skadans typ eller därför att skadebeloppet bedöms vara lägre än försäkringens självrisk, kan ändå anmälas till SRF för assistans vid hanteringen. Samtliga skador ska omedelbart rapporteras i kommunens incidentrapporteringssystem.

3.8 Kontaktperson

Kommunen ska ha en eller flera utsedda kontaktpersoner för försäkringsfrågor, genom vilka kommunikationen mellan kommunen och SRF avseende försäkringsinformation, beslutsunderlag, statistik och liknande ska ske.

**Kommunstyrelsens ordförande
Kommundirektören**

Österåkers Kommun

Bildandet av Stockholmsregionens Försäkring AB under 2007/2008 föregicks av en KSL-utredning samt ett mer eller mindre intensivt utbyte av information mellan de 20 kommuner som blev aktieägare i bolaget. Avsikten var att verksamheten skulle börja per 1 januari 2009, men på grund av det rådande rättsläget så sköts detta upp. Först under 2010 stod det klart att aktiviteterna skulle kunna påbörjas i enlighet med de ursprungliga intentionerna och detta skedde per 1 januari 2011. Sedan dess har SRF varit runt hos alla ägarkommuner och presenterat sin verksamhet, men det har vid dessa tillfällen märkts att en del av den ursprungliga informationen och medvetenheten om skälen till att SRF blev bildat har sjunkit undan inom de kommunala organisationerna.

Ett av huvudsyftena med SRF är att genom samverkan över kommungränserna ta till vara och utnyttja den kunskap inom riskhantering och skadeförebyggande arbete som finns på olika håll. För att förbättra möjligheterna att effektivt driva dessa frågor i syfte att reducera skador, förluster och störningar i de kommunala verksamheterna, så är det av vikt att det råder en samsyn mellan ägarna om hur de skall hanteras i respektive organisation. SRFs styrelse har därför tagit fram en riskhanterings- och försäkringspolicy som är avsedd att vara gemensam för samtliga ägare, och som beskriver hur kommunernas arbete i dessa frågor skall bedrivas i praktiken och hur SRF stöder den verksamheten. På försäkringssidan så är det av vikt att notera att allt som berör pensions- och kollektivavtalsreglerade försäkringar för kommunens personal är undantaget från policyn. Självfallet kommer det i en del kommuner redan att finnas policydokument som berör vissa av dessa frågor och i sådana fall bör dokumenten anpassas för att undvika konflikter.

Riskhantering är en komplex fråga som kräver ett strukturerat arbetssätt. Något förenklat kan man säga att potentiella negativa avvikelser från planer och förväntningar utgör "risker" och sådana bör hanteras på ett eller ett annat sätt. Både hantering av risker (förebygga, reducera, undvika) och negativa utfall (skador, förluster och störningar) leder till kostnader (=riskkostnader) och en effektiv organisation försöker att minimera den summan. Försäkring är endast en metod för att över tiden utjämna kostnaden för negativa utfall utan att påverka summan, vilken i sin tur endast metodiskt kan reduceras genom riskhantering. SRF skall genom sin verksamhet långsiktigt stödja en effektiv kommunal riskhantering och till så förmånliga villkor som möjligt meddela försäkring till ägarna. Genom att anta en gemensam policy så klargörs och likställs hanteringen av risk och försäkring mellan ägarna samt tydliggörs ansvarsförhållandena mellan respektive kommun och SRF.

SRFs styrelse rekommenderar nu att bifogade riskhanterings- och försäkringspolicy formellt antas av samtliga 20 ägarkommuner.

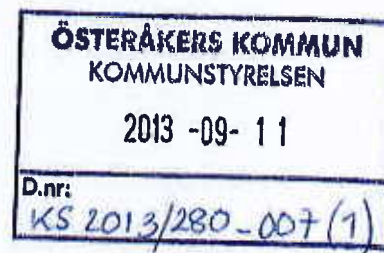
På styrelsens uppdrag,

Tore Kalmeborg
Verkställande Direktör

Stockholmsregionens Försäkring AB

Kommunstyrelsen

Angående granskning av kommunens organisation och beredskap för extraordinära händelser

På uppdrag av Österåkers kommuns förtroendevalda revisorer har PwC genomfört en granskning av organisation och beredskap för extraordinära händelser. Granskningen syftar till att bedöma om kommunen har en ändamålsenlig organisation och beredskap för extraordinära händelser utifrån de krav som gäller inom området. Resultatet redovisas i bifogad rapport.

Utifrån genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att kommunen i huvudsak har en ändamålsenlig organisation och beredskap för extraordinära händelser relativt de krav som gäller inom området. Revisorerna vill dock utifrån granskningen lyfta fram följande rekommendationer i syfte att ytterligare utveckla arbetet inom området.

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- Revidera och utveckla krishanteringsnämndens reglemente till att utgöra ett fullständigt reglemente enligt bifogad rapport samt tillse att hänvisning sker till nu gällande lagstiftning. Efter detta är det viktigt att säkerställa att reglementet finns tillgängligt på kommunens webbplats.
- Överväga säkerhetssamordnarens organisatoriska placering samt säkerställa att funktionen ingår i kommunens ledningsgrupp alternativt adjungeras till gruppen. Detta för att säkerställa att de strategiska risk- och säkerhetsfrågorna beaktas på ett ändamålsenligt sätt i den kommunövergripande beredningsprocessen.
- Implementera ett skade- och incidentrapporteringsystem omfattande verksamheter, nämnder och styrelser.
- Ta ställning till att fastställa ett kompletterande handlingsprogram inom området skydd mot olyckor, alternativt omarbete säkerhetspolicyn i denna del samt säkerställa att den publiceras på kommunens webbplats. Framledes bör även övervägas att utarbeta ett sammantaget handlingsprogram per mandatperiod för en tryggare och säkrare kommun, istället för som i dagsläget ha olika styrdokument inom det sammantagna området.
- Omarbete krishanteringsplanen till att innehålla en allmän del och en bilagedel, samt säkerställ att den allmänna delen blir föremål för fullmäktigebeslut inför varje mandatperiod.

Revisorerna

Revisorerna vill i anslutning till granskningen även betona den ideella sektorns betydelse i det samlade arbetet kring extraordinära händelser bl.a. avseende krisberedskap.

Revisorerna översänder rapporten och önskar Kommunstyrelsens svar kring vilka åtgärder som avses vidtas samt när i tiden dessa beräknas vara genomförda. Svaret skall vara revisorerna tillhanda senast den 29 november 2013.

För revisorerna

Bengt Olin
ordförande

För kännedom:

Kommunfullmäktiges presidium

Revisionsrapport

Organisation och beredskap för extra- ordinära händelser Österåkers kommun

Juni 2013
Jan Nilsson

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
2.	Inledning.....	1
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Revisionsfråga och avgränsning	3
2.3.	Metod.....	4
2.4.	Redovisning	4
3.	Organisation inkl utbildning, övning och styrdokument.....	5
3.1.	Säkerhets- och trygghetsorganisation	5
3.2.	Krisledningsorganisation	5
3.3.	Utbildning och övning	6
3.4.	Styrdokument	6
3.5.	Kommentarer	7
4.	Krishanteringsplan samt risk- och sårbarhetsanalyser	10
4.1.	Krishanteringsplan	10
4.2.	Risk- och sårbarhetsanalyser	10
4.3.	Kommentarer	11
5.	Geografiskt samordningsansvar och ersättningssystem.....	13
5.1.	Geografiskt samordningsansvar.....	13
5.2.	Ersättningssystem	13
5.3.	Kommentarer	15
6.	Avslutande kommentarer.....	16
	Bilaga: Underlag för självskattning av förmåga att upprätthålla viktiga verksamheter i kris	17

1. Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att kommunen i huvudsak har en ändamålsenlig organisation och beredskap för extraordinära händelser utifrån de krav som gäller inom området. Nedan utvecklas vår bedömning och i detta sammanhang lämnas även ett antal rekommendationer för att ytterligare utveckla arbetet inom området.

Kommunen har formerat en krisledningsorganisation, både när det gäller politisk nivå (krisledningsnämnd) och tjänstemannanivå (krisledningsgrupp). Vissa formella brister finns i krisledningsnämndens reglemente, när det gäller aktualitet och fullständighet. När det gäller tjänstemannaorganisationen vill vi särskilt lyfta fram funktionen tjänsteman i beredskap (TiB), som bedöms vara ett bra sätt att stärka beredskapen i organisationen och fördela den inom chefstjänstemannagruppern. Detta minskar även sårbarheten och gör organisationen mindre personberoende.

Säkerhetssamordnaren har en viktig roll i tjänstemannaorganisation, när det gäller att på uppdrag av kommundirektören fungera som "operativ motor" i det kommunövergripande risk- och säkerhetsarbetet. I och med detta bedöms det vara väsentligt att säkerhetssamordnaren har en tydlig och strategisk roll i organisationen och kommunens samlade ledningsgrupp.

Utbildning och övning av berörda politiker och tjänstemän, när det gäller hantering av extraordinära händelser, är ett viktigt område. Vi bedömer att kommunen ligger väl i fas med detta arbete samt har en fastställd plan för innevarande mandatperiod för att säkerställa en tillfredställande utbildnings- och övningsfrekvens.

Av fullmäktige fastställd säkerhetspolicy bedöms vara ett ändamålsenligt och aktuellt dokument, utifrån det område som varit föremål för granskning. Följsamheten till policyn är god, förutom när det gäller stadgande om att kommunfullmäktige varje mandatperiod ska besluta om plan för extraordinära händelser i fred och höjd beredskap (krishanteringsplan) samt handlingsprogram för skydd mot olyckor.

I dagsläget finns bland annat en övergripande säkerhetspolicy samt ett policydokument kring Trygg i Österåker. I det senare dokumentet finns vision och målsättning om att "Österåker ska vara en trygg och säker kommun att bo och verka i". Ett alternativ till parallella styrdokument är att framledes ta ett helhetsgrepp och utarbeta ett sammantaget handlingsprogram per mandatperiod för en säkrare och tryggare kommun, t ex som Nyköpings kommun gjort. Deras program innehåller delarna internt säkerhetsarbete, rent, snyggt och tryggt, trafiksäkerhetsarbetet, brottsförebyggande arbete, skydd mot olyckor, säkerhetsskydd samt krishantering.

Kommunens nu gällande risk- och sårbarhetsanalys är upprättad under 2011 och är en uppdatering av tidigare analys. Vi bedömer att kommunen ligger väl framme i detta arbete och att analysen även är ett "levande dokument". Risk- och sårbar-

hetsanalysen har över tid utvecklats och förbättrats, bl a utifrån de utvärderingar som gjorts av genomförda övningar med kommunens krisledningsorganisation. Det saknas dock för närvarande ett skade- och incidentrapporteringsystem i kommunen.

Vi kan konstatera att kommunfullmäktige inte har fastställt en krishanteringsplan för vare sig innevarande och förra mandatperioden. Ansvar för denna formella brist ligger på kommunstyrelsen, i egenskap av beredande organ. Enligt uppgift har krishanteringsplanen endast hanterats som ett anmälningsärende i kommunstyrelsens arbetsutskott. Nuvarande hantering av planen är även ett avsteg från vad som stadgas i den säkerhetspolicy som fastställts av kommunfullmäktige.

Österåkers kommun saknar ett formellt krishanteringsråd. Det finns dock inget lagstadgat krav att ett formellt råd ska utses. Funktionen för krisberedskap bedöms vara aktivt inkluderad i andra forum och nätverk där relevanta externa kontakter kan knytas.

Vi bedömer att kommunen, ur redovisningsteknisk synvinkel, hanterar det specialdestinerade statsbidraget för krishantering på ett ändamålsenligt sätt genom att det särredovisas och avräknas årligen mot bokförda kostnader.

Utifrån granskningsresultatet lämnas följande rekommendationer:

- Revidera och utveckla krishanteringsnämndens reglemente till att utgöra ett fullständigt reglemente samt tillse att hänvisning sker till nu gällande lagstiftning. Efter detta är det viktigt att säkerställa att reglementet finns tillgängligt på kommunens webbplats.
- Ta ställning till säkerhetssamordnarens organisatoriska placering samt säkerställ att funktionen ingår i kommunens ledningsgrupp alternativt adjungeras till gruppen. Detta för att säkerställa att de strategiska risk- och säkerhetsfrågorna beaktas på ett ändamålsenligt sätt i den kommunövergripande beredningsprocessen.
- Implementera ett skade- och incidentrapporteringsystem i kommunen.
- Ta ställning till att fastställa ett eget kompletterande handlingsprogram inom området skydd mot olyckor, alternativt omarbete säkerhetspolicyn i denna del samt säkerställ att den publiceras på kommunens webbplats. Framledes bör även övervägas att utarbeta ett sammantaget handlingsprogram per mandatperiod för en tryggare och säkrare kommun, istället för som i dagsläget ha olika styrdokument inom det sammantagna området.
- Omarbeta krishanteringsplanen till att innehålla en allmän del och en bilagedel, samt säkerställ att den allmänna delen blir föremål för fullmäktigebeslut inför varje mandatperiod.
- Inför kommunikationssystemet Raket för att stärka ledningsförmågan i kommunen vid en stor olycka eller kris.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Det ställs allt högre krav på samhällets förmåga att hantera allvarliga händelser, men även att hindra att dessa inträffar. Eftersom kommuner och landsting tillhandahåller många av de grundläggande samhällstjänsterna ställs höga krav på deras krishanteringsförmåga. Under senare år har en rad extraordinära händelser inträffat som ställt kommuner och landsting inför särskilda utmaningar. Som exempel kan nämnas översvämningar, höststormar och pandemier.

Lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting trädde i kraft 2003-01-01. Här krävs att kommuner och landsting för varje ny mandatperiod ska fastställa en plan för hantering av extraordinära händelser och att det ska finnas en krisledningsnämnd. Lagen ersattes 2006-09-01 av lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), inkl motsvarande förordning. I detta sammanhang upphävdes lagen om civilt försvar. Den nya lagen innebär vissa nya och mer preciserade uppgifter för kommuner och landsting, såsom risk- och sårbarhetsanalyser, geografiskt samordningsansvar (endast primärkommunerna), utbildning och övning av förtroendevalda och anställd personal samt rapporteringsskyldighet till Länsstyrelsen.

I lagstiftningen definieras en extraordinär händelse som en *"sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller landsting"*. Krisberedskap handlar alltså om en organisations förmåga att före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera extraordinära händelser.

Mot ovanstående bakgrund och på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PwC granskat kommunens organisation och beredskap för extraordinära händelser. Granskningen är intagen i 2013 års revisionsplan.

2.2. Revisionsfråga och avgränsning

I nedanstående ruta redovisas den övergripande revisionsfråga som formulerats i projektplanen och som granskningen ska besvara.

Har kommunen en ändamålsenlig organisation och beredskap för extraordinära händelser utifrån de krav som gäller inom området?

Inom ramen för den övergripande revisionsfrågan har granskningen avgränsats till följande kontrollmål:

- Krisledningsorganisation och policydokument
- Inventering och planering i form av en aktuell risk- och sårbarhetsanalys
- Plan för hantering av extraordinära händelser
- Hantering av geografiskt samordningsansvar
- Utbildning och övning av krisledningsorganisation
- Hantering av erhållet specialdestinerat statsbidrag

Granskningskriterier är kommunallagen, LEH inkl motsvarande förordning samt föreskrifter från MSB¹.

2.3. Metod

Krishanteringsnämnden träder endast i funktion då en extraordinär händelse bedöms föreligga. Granskningsobjekt är därför kommunstyrelsen och hur denna involverat facknämnderna i kommunens samlade risk- och sårbarhetsarbete, inkl de helägda kommunala bolagen.

Granskningsmetod utgörs av dokumentstudier och intervjuer. En analys av verksamhetens kostnader och intäkter har även skett för 2012. Vidare har vissa interkommunala jämförelser genomförts utifrån den nationella statistik som sammanställs inom området.

2.4. Redovisning

Under respektive huvudavsnitt i rapporten redovisas granskningsresultatet under rubriken kommentarer. Vidare finns ett huvudavsnitt med avslutande kommentarer. I rapportens första huvudavsnitt återfinns våra sammanfattande bedömningar och rekommendationer.

¹ 2009-01-01 skedde en sammanslagning av Statens räddningsverk (SRV), Krisberedskapsmyndigheten (KBM) och Styrelsen för psykologiskt försvar (SPF), till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

3. Organisation inkl utbildning, övning och styrdokument

3.1. Säkerhets- och trygghetsorganisation

Inom samhällsbyggnadsförvaltningen² finns en väg- och trafikenhet, vars arbete leds av en enhetschef som lyder under samhällsbyggnadschefen. Inom enheten finns bland annat en säkerhetssamordnare (1,0 tjänst) och en trygghetssamordnare (1,0 tjänst). Säkerhetssamordnaren arbetar med risk- och säkerhetsfrågor, inkl försäkrings- och bevakningsfrågor.

Trygghetssamordnaren arbetar med det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. För detta ändamål finns ett politiskt tillsatt trygghetsråd, inom ramen för organisationen för Trygg i Österåker, som fullmäktige fastställde 2012-12-17.

3.2. Krisledningsorganisation

Krisledningsnämnd

Kommunfullmäktige beslutade 2003-09-29 att inrätta en krisledningsnämnd bestående av kommunstyrelsens arbetsutskott. I detta sammanhang fastställdes även ett reglemente för nämnden, som utgår en bilaga till kommunstyrelsens reglemente.

Krisledningsnämnden leder kommunens verksamhet vid extraordinära händelser och får i sådana fall ta över den beslutanderätt och det verksamhetsansvar från övriga nämnder som krisledningsnämnden anser vara nödvändigt. I anslutning till detta lämnas följande anmärkning i reglementet:

"Det är egentligen önskvärt att ange vilka nämnders beslutanderätt och verksamhetsansvar som krisledningsnämnden får ta över, för att nämnden inte ska kunna ifrågasättas ur demokratisk synvinkel. En sådan specificering bör dock baseras på en konsekvensanalys, som nu inte är genomförd. Oavsett vad som står i reglementet kan dock krisledningsnämnden ta över den beslutanderätt de anser nödvändig i en extraordinär situation".

Det är ordföranden i krisledningsnämnden eller, då denne har förhinder, vice ordföranden som bedömer när en extraordinär händelse enligt lagen medför att nämnden ska träda i funktion. Ordföranden, eller på motsvarande sätt, vice ordföranden får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Dessa beslut ska anmälas så snart nämnden samlas.

Av reglementet framgår att det till nämndens förfogande ska finnas ett beredande organ i form av en tjänstemannagrupp (krisledningsgrupp), med kommundirektören som chef.

² Denna förvaltning arbetar gentemot byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt kommunstyrelsen.

Krisledningsgrupp och stödfunktioner

En krisledningsgrupp finns inrättad i kommunen och har till uppgift att hantera och leda uppkomna kriser och allvarliga händelser i kommunen. Krisledningsgruppen har en sammansättning som både kan minskas och utökas utifrån de krav på ledning som situationen ställer. Krisledningsgruppen leds av kommundirektören i rollen som ordförande och består av olika strategiska funktioner, t ex säkerhet, kommunikation, IT och POSOM³. Krisledningsgruppen är vid en extraordinär händelse formellt underställd krisledningsnämnden.

Det operativa krisledningsarbetet sköts av krisledningsgruppen. En ledningsplats finns inrättad i kommunalhuset för gruppens arbete. Krisledningsgruppens arbetsuppgifter framgår i detaljerad form av upprättade checklistor o dyl.

Vidare finns en funktion i kommunen, som benämns tjänsteman i beredskap (TiB). Dessa personer utses av kommundirektören bland kommunens cheftjänstemän och förtecknas i en särskild kommenderingslista. Funktionen ska säkerställa att kommunen har en beredskap att dygnet runt ta emot meddelanden om allvarliga och extraordinära händelser. Efter information till kommundirektör eller säkerhetssamordnare ska TiB omedelbart kunna påbörja krisledningsarbetet, enligt gällande plan och bemyndigande. En detaljerad instruktion kring denna funktion finns framtagen, som bl a ingår i krisledningsplanen.

3.3. Utbildning och övning

Enligt gällande lagstiftning har kommunen ett ansvar för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid.

Det finns en fastställd utbildnings- och övningsplan för mandatperioden 2011 till 2014. Planen innehåller bland annat en beskrivning av målgrupper, tidplaner och genomförande. Säkerhetssamordnaren ansvarar för planering av verksamheten, medan utbildning och övning genomförs via externt konsultstöd.

Planerade övningar för 2011 och 2012 har genomförts, förutom en krisledningsövning som inte hanns med under 2012 utan istället genomfördes under 2013.

3.4. Styrdokument

Inom säkerhets- och beredskapsområdet finns följande styrande dokument:

- Säkerhetspolicy samt tillämpningar och riktlinjer
- Krishanteringsplan inkl checklistor

Säkerhetspolicyn är antagen av kommunfullmäktige 2007-06-20 och där anges målsättningen för och inriktningen av kommunens inkl bolagens samlade risk- och säkerhetsarbete. Arbetet enligt policyn ska omfatta bland annat:

- Internt säkerhetsarbete i den egna kommunala verksamheten
- Skydd mot olyckor i syfte att förhindra olyckor och tillbud i hela kommunen
- Planering för extraordinära händelser i fred och under höjd beredskap

³ Psykiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor och katastrofer, POSOM, är en metod för att hantera krisberedskap. POSOM-gruppen innehåller olika kompetenser inom området.

Av policyn framgår att varje ny mandatperiod ska kommunfullmäktige besluta om plan för extraordinära händelser i fred och höjd beredskap (krishanteringsplan) samt handlingsprogram för skydd mot olyckor. Det senare utgår från lagen om skydd mot olyckor (LSO).

Ansvar för säkerhetsfrågorna följer det normala verksamhetsansvaret på alla nivåer i kommunen. Vidare framgår av policyn att säkerhetschefen⁴, som är underställd kommunstyrelsen, handlägger och samordnar övergripande säkerhetsfrågor.

Storstockholms brandförsvaret är ett kommunalförbund, som sköter räddningstjänsten för Österåkers kommun och ytterligare nio andra kommuner. Förbundsfullmäktige fastställer för varje mandatperiod ett handlingsprogram enligt LSO. Av programmet framgår att förbundet arbetar för att i nära samarbete med medlemskommunerna öka skyddet mot olyckor som kan leda till räddningsinsats.

Dessutom stöttar förbundet medlemskommunerna i övrigt arbete för att öka skyddet även mot andra olyckor och oönskade händelser. Detta innebär att förbundet även kan bistå kommunerna i arbetet inom ramen för närliggande lagstiftning, t ex LEH. Detta sker dock via särskilt avtal och ingår inte i förbundets grunduppgifter, enligt av medlemskommunerna fastställd förbundsordning.

3.5. Kommentarer

Kommunfullmäktige beslutade 2003-09-29 att inrätta en krisledningsnämnd, vilket var i ett sent skede eftersom lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting trädde i kraft redan 2003-01-01. I samband med beslutet om krisledningsnämnd fastställde fullmäktige även ett reglemente för nämnden, som är intaget som en bilaga till kommunstyrelsens reglemente.

Lagen ersattes 2006-09-01 av lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), inkl motsvarande förordning. Reglementet har inte reviderats utifrån detta och är inaktuellt i och med att det bland annat hänvisar till den äldre lagstiftningen. Reglementet är vidare kortfattat och innehåller inte i alla delar vad ett komplett nämndreglemente bör innehålla, eftersom det endast utgör en bilaga på en sida till kommunstyrelsens reglemente och inte är ett fristående och fullständigt reglemente. Denna bilaga finns inte heller publicerad på kommunens webbplats.

Vi kan även konstatera att trots att kommunstyrelsens reglemente reviderades via fullmäktigebeslut, både 2011-10-24 och 2013-04-29, har dessa översyner inte omfattat bilagan i form av krisledningsnämndens reglemente.

- Revidera och utveckla krishanteringsnämndens reglemente till att utgöra ett fullständigt reglemente samt tillse att hänvisning sker till nu gällande lagstiftning. Efter detta är det viktigt att säkerställa att reglementet finns tillgängligt på kommunens webbplats.

Kommunen bedöms i huvudsak ha formerat en ändamålsenlig krisledningsorganisation, både när det gäller politisk nivå och tjänstemannanivå. I detta sammanhang vill vi särskilt lyfta fram funktionen tjänsteman i beredskap (TiB), som

⁴ Numera benämnd säkerhetssamordnare.

bedöms vara ett bra sätt att stärka beredskapen i organisationen och fördela den inom chefstjänstemannagruppen. Detta minskar även sårbarheten och gör organisationen mindre personberoende.

Krisledningsplanen inkl checklistor har även gjorts tillgänglig för krisledningsgruppen inkl TiB via en applikation för läsplatta. En ytterligare utveckling är att tillskapa en chattfunktion för kommunikation i applikationen.

Säkerhetssamordnaren har en nyckelroll i tjänstemannaorganisation, när det gäller att på uppdrag av kommundirektören fungera som "operativ motor" i det kommunövergripande risk- och säkerhetsarbetet. I och med detta bedöms det vara väsentligt att säkerhetssamordnaren har en tydlig och strategisk roll i organisationen och inom kommunens samlade ledningsgrupp. Detta inte minst mot bakgrund att säkerhetssamordnaren i dagsläget tillhör en enhet inom samhällsbyggnadsförvaltningen, som "rent organisatoriskt ligger långt från kommunledningen".

I tidigare organisation fanns inom kommunstyrelsens kontor en stab kopplat till kommundirektören, där dåvarande säkerhetschefen ingick. I ett interkommunalt perspektiv kan konstateras att säkerhetssamordnaren vanligtvis organisatoriskt tillhör någon form av kommunstyrelseförvaltning.

I MSB:s rapport kring uppföljning av riktat statsbidrag för krisberedskap 2012 konstateras "att den särskilt viktigaste faktorn för att uppgifterna i lagen ska fullgöras är att det finns en säkerhetssamordnare med erforderlig kompetens som driver på arbetet med uppgifterna i lagen. Om denna säkerhetssamordnare sitter nära kommunens ledning och har ett starkt mandat får medlen ytterligare effekt"

- Ta ställning till säkerhetssamordnarens organisatoriska placering samt säkerställ att funktionen ingår i kommunens ledningsgrupp alternativt adjungeras till gruppen. Detta för att säkerställa att de strategiska risk- och säkerhetsfrågorna beaktas på ett ändamålsenligt sätt i den kommunövergripande beredningsprocessen.

Av fullmäktige fastställd säkerhetspolicy bedöms vara ett ändamålsenligt och aktuellt dokument, utifrån det område som varit föremål för granskning. Vid granskningstillfället fanns inte policyn publicerad på kommunens webbplats, vilket ur informationssynpunkt är en brist.

- Tillse att säkerhetspolicyn finns publicerad på kommunens webbplats.

När det den praktiska tillämpningen av fastställd säkerhetspolicyn kan vi dock konstatera två avsteg.

Det första avsteget från policyn är att kommunfullmäktige inte har, under innevarande eller förra mandatperioden, beslutat om en plan för extraordinära händelser i fred och höjd beredskap (krishanteringsplan). Enligt uppgift har krishanteringsplanen, som utgör ett omfattande dokument, där även checklistor m m ingår, endast hanterats som ett anmälningsärende i kommunstyrelsen. Efter genomgång av kommunstyrelsen protokoll aktuella år kan denna hantering inte verifieras, eftersom anmälningsärenden inte förtecknas på ett enhetligt sätt i protokollen. Detta kommenteras närmare i rapporten, under avsnitt 4.

Det andra avsteget från policyn är att kommunfullmäktige inte heller har, under innevarande eller förra mandatperioden, beslutat om handlingsprogram för skydd mot olyckor, enligt LSO. Förbundsfullmäktige i Storstockholms brandförsvaret, där Österåker är en av tio medlemskommuner, har fastställt ett handlingsprogram för perioden 2012 till 2015, utifrån ändamålsbeskrivningen i förbundsordningen som är *"att inom förbundets geografiska område bereda människors liv, hälsa, egendom samt miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor"*. I förbundsordningen under uppgifter anges vidare att *"ansvaret för att samordna kommunens totala arbete för skydd mot olyckor åligger dock respektive medlemskommun"*.

I LSO 3 kap 3 § framgår att en kommun ska ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. I programmet ska anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. I programmet ska också anges hur kommunens förebyggande verksamhet är ordnad och hur den planeras. På motsvarande sätt regleras i LSO 3 kap 8 § att en kommun ska ha ett handlingsprogram för räddningstjänst.

Handlingsprogrammet för skydd mot olyckor, som förbundsfullmäktige i Storstockholms brandförsvaret har fastställt, är ett integrerat program som utgår från både skadeavhjälpare och skadeförebyggande verksamhet, utifrån uppdraget i förbundsordningen som är olyckor som föranleder en räddningsinsats. Ansvar för samordning av övriga olyckor ligger ansvarsmässigt på medlemskommunerna, vilket även framgår av förbundsordningen. Huruvida en formell skyldighet föreligger eller inte för kommunen att fastställa ett eget handlingsprogram bör diskuteras i dialog med Storstockholms brandförsvaret, inkl dess övriga medlemskommuner. Detta för att därigenom få en samsyn inom detta område.

- Ta ställning till att fastställa ett eget kompletterande handlingsprogram inom området skydd mot olyckor, alternativt omarbete säkerhetspolicyn i denna del.

I dagsläget finns bland annat en övergripande säkerhetspolicy samt ett policydokument kring Trygg i Österåker. I det senare dokumentet finns vision och målsättning om att *"Österåker ska vara en trygg och säker kommun att bo och verka i"*. Ett alternativ till parallella styrdokument är att framledes ta ett helhetsgrepp och utarbeta ett sammantaget handlingsprogram per mandatperiod för en säkrare och tryggare kommun, t ex som Nyköpings kommun gjort. Deras program innehåller delarna internt säkerhetsarbete, rent, snyggt och tryggt, trafiksäkerhetsarbetet, brottsförebyggande arbete, skydd mot olyckor, säkerhetsskydd samt krishantering.

- Överväg framledes att utarbeta ett sammantaget handlingsprogram per mandatperiod för en tryggare och säkrare kommun, istället för som i dagsläget ha flera olika styrdokument inom det sammantagna området.

Utbildning och övning av berörda politiker och tjänstemän, när det gäller hantering av extraordinära händelser, är ett viktigt område. Vi bedömer att kommunen i stort ligger i fas med utbildnings- och övningsverksamheten samt har en fastställd plan för denna verksamhet under innevarande mandatperiod, vilket är positivt.

4. Krishanteringsplan samt risk- och sårbarhetsanalyser

4.1. Krishanteringsplan

Enligt gällande lagstiftning ska kommunerna varje mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera en extraordinär händelse. Krishanteringsplanen ska utgå från vad som kommit fram i den risk- och sårbarhetsanalys som kommunerna ska genomföra.

Österåkers kommun har valt att utarbeta en sammanhållen krishanteringsplan, som både innehåller allmänna delar kring organisation och roller (policykaraktär) samt olika checklistor och larmlistor (fortlöpande uppdatering). Delar av detaljmaterialet i planen är vidare sekretessbelagt.

4.2. Risk- och sårbarhetsanalyser

För varje ny mandatperiod ska kommunerna, enligt gällande lagstiftning, fastställa en plan för hur de ska hantera en extraordinär händelse. Krishanteringsplanen ska grunda sig på risk- och sårbarhetsanalyser av all verksamhet som måste fungera även vid en kris. Syftet med analyserna är också att öka beslutsfattarnas och allmänhetens kunskap om kommunens sårbarhet.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har utfärdat föreskrifter, gällande fr o m 2011-01-01, om risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:6). För en kommuns del ska analysen innehålla följande delar:

1. Övergripande beskrivning av kommunen
2. Övergripande beskrivning av arbetsprocess och metod
3. Övergripande beskrivning av identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område
4. Identifierade och värderade risker, sårbarheter samt kritiska beroenden inom kommunens geografiska område
5. Övergripande beskrivning av särskilt viktiga resurser som kommunen kan disponera för att hantera extraordinära händelser
6. Bedömning av förmågan i samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område att motstå och hantera identifierade risker som kan leda till en extraordinär händelse
7. Bedömning av kommunens förmåga att motstå och hantera identifierade risker som kan leda till en extraordinär händelse
8. Planerade och genomförda åtgärder samt en bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

Bedömningen kring förmågan enligt punkt 6 och 7 ska göras enligt av MSB fastställda indikatorer och bedömningsnivåer. Den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen ska vidare redovisas skriftligen till Länsstyrelsen senast den 30 september under mandatperiodens första år.

Länsstyrelsen i Stockholms län har utvecklat ett datorstött verktyg för risk- och sårbarhetsanalyser (IBERO), som vissa av länets kommuner använder sig av i sitt analysarbete. Österåkers kommun har i stället valt att använda sig av workshops i seminarieform för diskussion av sannolikhet och risk, som underlag för sammanställning av dokumentet risk- och sårbarhetsanalys 2011 - 2014. Själva analysarbetet har genomförts av en på förhand utsedd tvärsektoriell grupp⁵. Den detaljerade förmågebedömningen är hemligstämplad enligt 5 kap 8 § sekretesslagen.

4.3. Kommentarer

Kommunen är skyldig att anta en krishanteringsplan varje mandatperiod, vilket i praktiken betyder ett formellt beslut i kommunfullmäktige. Detta eftersom krishanteringsplanen bedöms vara ett ärende som är av *"principiell beskaffenhet eller annars av större vikt"*, utifrån reglerna i kommunallagen (KL 3 kap 9 §).

Vi kan konstatera att kommunfullmäktige inte har fastställt en krishanteringsplan för vare sig innevarande och förra mandatperioden. Ansvar för denna formella brist ligger på kommunstyrelsen, i egenskap av beredande organ⁶. Enligt uppgift har krishanteringsplanen endast hanterats som ett anmälningsärende i kommunstyrelsens arbetsutskott. Nuvarande hantering av planen är även ett avsteg från vad som stadgas i den policy som kommunfullmäktige fastställt inom området.

- Omarbete krishanteringsplanen till att innehålla en allmän del och en bilagedel, samt säkerställ att den allmänna delen blir föremål för fullmäktigebeslut inför varje mandatperiod. Övnings- och utbildningsplanen tar lämpligtvis in i den allmänna delen.

Syftet med risk- och sårbarhetsanalyser är att minska sårbarheten och öka förmågan att hantera kriser. Genom ett systematiskt arbetssätt ger analyserna den enskilde kommunen ökad kunskap för att både förebygga och förbereda sig inför kriser. Målet är också att uppnå en helhetssyn på riskhantering, det vill säga internt skydd, olycksförebyggande arbete och extraordinära händelser. Mot bakgrund av detta är det ett viktigt område att prioritera i kommunen samt tillse att det genomsyrar all verksamhet.

Kommunens sammantagna risk- och sårbarhetsanalys från 2011 innehåller de delar som stadgas i MSBFS 2010:6. Analysen finns på en övergripande nivå samt även på förvaltningsnivå (strategiska verksamheter). Vi bedömer att kommunen ligger väl framme i detta arbete och att analysen även är ett *"levande dokument"*. Risk- och sårbarhetsanalysen har över tid utvecklats och förbättrats, bl a utifrån de utvärderingar som gjorts av genomförda övningar med kommunens krisledningsorganisation. Kommunen har även tillsammans med berörda eldistributörer genomfört ett risk- och sårbarhetsarbete inom ramen för Styrel⁷.

⁵ I gruppen har ingått sakkunniga från socialtjänsten, vård och omsorg, kultur och utbildning, kommunikation, IT, samhällsbyggnadsförvaltningen, fastighetsförvaltning samt säkerhet. Därutöver har det kommunala bolaget Roslagsvatten deltagit.

⁶ Jämför vad som konstaterats i delavsnitt 3.5 om säkerhetssamordnarens organisatoriska placering och roll i kommunens samlade ledningsgrupp.

⁷ Styrel är ett landsomfattande planeringssystem för prioritering av samhällsviktiga elanvändare vid en oförutsedd eller plötsligt uppkommen kortvarig elbrist. Under 2011 har planeringen skett i alla kommuner, landsting och län.

I SKL:s öppna jämförelser inom trygghet och säkerhet 2012 finns en indikator som gäller risk- och sårbarhetsanalyser, som utgår från antalet verksamheter som kommunerna angivit att de omfattas av risk- och sårbarhetsanalysen. I måttet på indikatorn har varje område givits en poäng. Om man således har rapporterat att risk- och sårbarhetsanalysen omfattar samtliga områden⁸ får man 12 poäng, vilket är maxvärdet för indikatorn. 52 kommuner har 12 poäng (18 %), medan 238 kommuner har 11 poäng eller lägre (82 %). I dessa öppna jämförelser har Österåkers kommun 12 poäng, vilket bedöms vara ett mycket bra värde i ett interkommunalt perspektiv.

MSB:s uppföljning visar att landets kommuner har fullgjort sitt initiala arbete med övergripande risk- och sårbarhetsanalys. Att göra en sådan analys med hög kvalitet kräver dock kunskap och ett brett engagemang i kommunen. Det kan därför ta tid att komma igång med arbetet. År 2006 när lagen trädde ikraft fanns inget strukturerat arbete med att analysera risker och sårbarheter i många kommuner. Utvecklingen nationellt är mot bakgrund av detta positiv, enligt den bedömning som görs av MSB.

Sammantaget drar MSB slutsatsen att kommunernas genomförande av de nya uppgifterna i lagen är mer tidskrävande än vad som förutsågs när lagen trädde ikraft. Trenden är ändå tydligt positiv, det vill säga att sammantaget blir kommunerna bättre och bättre på krishantering för varje år som går. Detta gäller även Österåkers kommun, vilket vår granskning visar på ett tydligt sätt.

Fr o m 2011 finns inte längre Mobitex⁹, som kommunikationskanal med bland annat Länsstyrelsen vid en kris. I dagsläget finns Rakel utbyggt i landet som ett kommunikationssystem för samverkan och ledning. Detta system har ännu inte införskaffats i Österåkers kommun. Vid ett krisläge kan dock sådana kommunikationsenheter, enligt uppgift, införskaffas via Storstockholms brandförsvaret.

- Inför kommunikationssystemet Rakel för att stärka ledningsförmågan i kommunen vid en stor olycka eller kris.

Ett skade- och incidentrapporteringsystem är ett viktigt verktyg i det förebyggande arbetet inom området trygghet och säkerhet. Kommun hade tidigare ett skade- och incidentrapporteringsystem (STINA), som utvecklades 2010 på grund av besparingskäl.

- Ta ställning till att återinföra ett skade- och incidentrapporteringsystem i kommunen

⁸ Central administration inkl informationsverksamhet, äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, stöd och service till funktionshindrade, skola, förskola, lokal elförsörjning, dricksvattenförsörjning, fjärr- och närvärmeförsörjning, miljö- och hälsoskydd samt annan verksamhet.

⁹ Systemet mobil textkommunikation.

5. Geografiskt samordningsansvar och ersättningssystem

5.1. Geografiskt samordningsansvar

Enligt gällande lagstiftning ska kommunerna verka för samordning av krisberedskapen med landsting, organisationer, företag och de statliga myndigheter som finns i kommunen. Samverkan med andra aktörer som är inblandade i kris-
hanteringsarbetet är viktigt. Innan en händelse sker samverkan med andra aktörer genom planläggning och överenskommelser av olika slag. För att optimera samverkan vid en kris ska samverkanspersoner knytas till den egna krisledningsgruppen om behovet finns.

Österåkers kommun har inget enskilt forum inom krisberedskapen, t ex ett kris-
hanteringsråd, för att säkerställa samordningsansvaret. Istället använder kommunen andra etablerade forum för ändamålet. Det finns kontaktytor och en etablerad samverkan med bland annat med elbolag, vattenbolag, frivilliga resursgruppen¹⁰, skärgårdsråd, centrumföreningen samt båtklubbar.

Vid gäller information och samordning kring krishantering i vardagen sprids varje vecka minnesanteckningar från det möte som genomförs i Samverkansfunktion Stockholmsregionen (SfSr¹¹), där Länsstyrelsen är sammankallande.

Vidare kan vi konstatera att det finns ett nätverk bestående av säkerhetssamord-
narna i kommunerna ingående i region mitt, som frekvent sammanträffar.

5.2. Ersättningssystem

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och staten har kommit överens om ett ersättningssystem som trädde i kraft 2006-01-01, den s k kommunöverens-
kommelsen. Inom detta system betalar staten en årlig ersättning för kommunernas särskilda uppgifter i krishanteringssystemet, vilken för 2012 uppgick till 289 mnkr exkl bidrag för upprustning av kommunala ledningsplatser och räddningscentraler.

Under 2013 kommer en ny kommunöverenskommelse att ingås, vilket utifrån
gällande förslag kommer att innebära minskade statsbidrag. Detta bland annat eftersom startbidraget avvecklas.

Respektive Länsstyrelse ska följa upp och bedöma krishanteringsförmågan utifrån
mål bilden i överenskommelsen. MSB och länsstyrelserna genomför årligen en enkät som ett led i uppföljningen. Länsstyrelserna kan föreslå att ersättningen ska

¹⁰ Vi en extraordinär händelse kommer kommunens ordinarie resurser att bli hårt ansträngda och behöver på olika sätt förstärkas med frivilliga. För detta ändamål finns en frivillig resursgrupp (FRG) i Österåkers kommun. FRG är ett begrepp som 2004 infördes av dåvarande Krisberedskapsmyndigheten som ett rekommenderat stöd i kommunernas krishantering.

¹¹ Länsstyrelsen i Stockholms län, Polismyndigheten i Stockholms län, Trafikverket, SOS Alarm, Stockholms läns landsting, Storstockholms brandförsvaret, Brandkåren Attunda, Räddningstjänsten Norrtälje, Trafikkontoret i Stockholms Stad, Stockholms hamn, Storstockholms Lokaltrafik samt kommunerna i Stockholms län.

reduceras eller falla bort för en kommun som inte fullgjort sina uppgifter och MSB beslutar om så ska ske. Detta har endast skett en gång sedan regelverket infördes.

Nedan redovisas en kostnads- och intäktsanalys avseende Österåkers kommuns intäkter och kostnader kring krishanteringsarbetet 2012.

Belopp i tkr	2012
Intäkter	
Erhållet statsbidrag	1 300
Summa	1 300
Kostnader	
Personalkostnader	679
Köpta tjänster/verksamhet	305
Avgifter	75
Lokalhyra	45
Främmande tjänster	60
Drift/underhåll teknik	157
Övriga kostnader	22
Summa	1 343
Resultat	-43

Kommunen har erhållit ett statsbidrag på 1 300 tkr, vilket är 100 tkr högre än budget. Kostnaderna understiger vidare budget med 117 tkr. Resultatet för 2012 visar att kostnaderna överstiger intäkterna med 43 tkr.

I kommunens bokslut för 2012 finns inga fonderade medel för krishantering, eftersom verksamheten inte genererat några överskott. Enligt uppgift har det specialdestinerade statsbidraget historiskt förbrukats. Bidraget särredovisas och en årlig avräkning sker gentemot bokförda kostnader. Vid eventuella framtida ekonomiska överskott i verksamheten kommer fondering, enligt uppgift, att ske.

I nedanstående tabell redovisas MSB:s sammanställning av kommunernas årsarbetskrafter för beredskapssamordning/krishantering under perioden 2006 till 2012.

Andel årsarbetskrafter	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mindre än 0,25	48	24	16	24	5	2	3
Mellan 0,25-0,49	143	142	145	111	80	39	33
Mellan 0,50-0,74	28	52	47	47	118	120	124
Mellan 0,75-1,0	36	47	55	67	24	52	64
Mer än 1,0	30	25	27	33	57	69	64
Antal enkätsvar	285	290	290	282	284	282	288

Österåkers kommun ligger i intervallet 0,50 till 0,74 årsarbetare, vilket är det intervall som närmare hälften av landets kommuner ligger i. Antalet kommuner som finansierar mer än en halvtidstjänst med statsbidraget har vidare ökat från 94 år 2006 (33 %) till 212 år 2012 (88 %).

5.3. Kommentarer

Österåkers kommun saknar ett formellt krishanteringsråd. Det finns dock inget lagstadgat krav att ett formellt råd ska utses. Funktionen för krisberedskap bedöms vara aktivt inkluderad i andra forum och nätverk där relevanta externa kontakter kan knytas, vilket även konstateras i Länsstyrelsens tillsynsprotokoll 2012-03-27.

I kommunen finns en frivillig resursgrupp som fungerar som ett stöd i kommunens samlade krishantering, vilket bedöms var ett värdefullt tillskott till den ordinarie krishanteringsorganisationen.

Vi bedömer vidare att kommunen, ur redovisningsteknisk synvinkel, hanterar det specialdestinerade statsbidraget för krishantering på ett ändamålsenligt sätt, genom att det särredovisas och avräknas årligen mot bokförda kostnader.

6. Avslutande kommentarer

I SKL:s öppna jämförelser inom trygghet och säkerhet 2012 finns en självskattning av landets kommuner kring deras förmåga att upprätthålla viktiga verksamheter i kris, utifrån det delmål och de indikatorer som redovisas i bilaga, och som även ingår i MSB och Länsstyrelsernas årliga uppföljning av kommunernas krishanteringsarbete.

Vi har valt att redovisa ovanstående öppna jämförelse 2012, eftersom delmål och indikatorer till stor del sammanfaller med våra formulerade kontrollmål (delavsnitt 1.2). Av landet 290 kommuner bedömer 145 kommuner (50 %) att de helt uppnått delmålet kring krishanteringsarbetet. Österåker är en av dessa kommuner och vår bedömning är att kommunens självskattning ligger väl i linje med granskningsresultatet.

Länsstyrelsen har även genomfört ett tillsynsbesök i kommunen för uppföljning av krisberedskapen. I tillsynsprotokoll 2012-03-27 framgår följande sammanfattande bedömning:

"Länsstyrelsen bedömer att Österåkers kommun sammantaget utfört ett gott krisberedskapsarbete enligt kapitel 2 LEH rörande förberedelser för och verksamhet under extraordinära händelser i fredstid"

Avslutningsvis vill vi framhålla att Österåkers kommun hamnar på plats 47 av 290 i de öppna jämförelser inom området trygghet och säkerhet¹², vilket även detta får anses vara ett bra resultat.

2013-06-10

Jan Nilsson
Projektledare

Anders Hägg
Uppdragsansvarig

¹² Detta utifrån en sammanvägning av indikatorerna personskador, utvecklade bränder i byggnad, våldsbrott samt stöld- och tillgreppsbrott.

Bilaga: Underlag för självskattning av förmåga att upprätthålla viktiga verksamheter i kris

Delmål

Kommunen har en god förmåga att hantera en extraordinär händelse, där det vill säga att kunna vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa de verksamheter som kommunen har bedömt alltid måste kunna upprätthållas och ge invånare och media tillräcklig och korrekt information om händelsen.

Kriterierna för de tre alternativen är:

Helt uppnått

- Kommunens krisledning (förtroendevalda och personal) samt förvaltningsledningen för de verksamheter som alltid måste kunna upprätthållas har utbildats och övats under den senaste tvåårsperioden.
- Kommunen har beredskap (organisation, personal och övriga resurser) för information till invånare och den egna personalen vid en extraordinär händelse.
- Kommunen har en plan för fortlöpande utbildning och övning av kommunledningen och berörda förvaltningar.
- Kommunen har vidtagit åtgärder som säkerställer ledningsförmågan genom tekniska förstärkningsåtgärder av sin ledningsplats med reservkraft, avbrottsfri strömförsörjning, skalskydd och ökad kommunikationssäkerhet (tele och data).

Delvis uppnått

- Kommunens krisledning (förtroendevalda och personal) samt förvaltningsledningen för de verksamheter som alltid måste kunna upprätthållas har utbildats och övats någon gång under mandatperioden.
- Kommunen har beredskap (organisation, personal och övriga resurser) för information till invånare och den egna personalen vid en extraordinär händelse.
- Kommunledningens ledningsplats har tillgång till reservkraft.

Inte uppnått

- Inget av ovanstående alternativ har uppnåtts.

KS § 1:8

Dnr. KS 2013/412-107

Aktieägaravtal med anledning av Ekerö kommuns inträde i Roslagsvatten AB

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. Ägarfördelning ska nu motsvara respektive dotterbolags påverkan på Roslagsvatten AB genom dotterbolagens del av koncernens omsättning för verksamhetsåret 2012.
2. Ekerö kommuns VA-verksamhet, genom bildande av ett Ekerövatten AB, bereds möjlighet att ingå i Roslagsvatten AB.
3. Aktieägaravtal, samarbetsavtal samt bolagsordningar för Roslagsvatten AB och respektive dotterbolag revideras, i tillämpliga delar, med anledning av Ekerö kommuns inträde.
4. Tillämpbara lagändringar i kommunallagen och lagen om offentlig upphandling införs i bolagsordningar för Roslagsvatten AB och respektive dotterbolag.
5. Välkomna Ekerö kommun till det gemensamma bolaget Roslagsvatten AB.

Sammanfattning

I föreliggande ärende förslås att Österåker kommun och övriga ägarkommuner i Roslagsvatten AB, tecknar ett nytt aktieägaravtal med anledning av att Ekerö kommun, under förutsättning av nödvändiga beslut, ämnar inträda som ny, tillkommande ägarkommun. Den nya föreslagna ägarfördelningen bygger på respektive dotterbolags påverkan på Roslagsvatten AB, genom dotterbolagens del av koncernens omsättning för verksamheten 2012.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskott har behandlat ärendet 2013-12-11, § 1:9.
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2013-12-11.

Förslag till beslut

Michaela Fletcher Sjöman (M) yrkar bifall till Kommunstyrelsen kontors beslutsförslag innebärande att

1. Ägarfördelning ska nu motsvara respektive dotterbolags påverkan på Roslagsvatten AB genom dotterbolagens del av koncernens omsättning för verksamhetsåret 2012.
2. Ekerö kommuns VA-verksamhet, genom bildande av ett Ekerövatten AB, bereds möjlighet att ingå i Roslagsvatten AB.
3. Aktieägaravtal, samarbetsavtal samt bolagsordningar för Roslagsvatten AB och respektive dotterbolag revideras, i tillämpliga delar, med anledning av Ekerö kommuns inträde.

Forts.

Forts. KS § 1:8

4. Tillämpbara lagändringar i kommunallagen och lagen om offentlig upphandling införs i bolagsordningar för Roslagsvatten AB och respektive dotterbolag.
5. Välkomna Ekerö kommun till det gemensamma bolaget Roslagsvatten AB.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Kommunstyrelsen beslutar enligt Michaela Fletcher Sjömans (M) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

- Ekerö kommun
- Roslagsvatten AB
- Akten

Tjänsteutlåtande

Kommunstyrelsens kontor

Datum 2013-12-11

Dnr KS 2013/412-107

Till Kommunstyrelsen

Aktieägaravtal med anledning av Ekerö kommuns inträde i Roslagsvatten AB

Sammanfattning

I föreliggande ärende förslås att Österåker kommun och övriga ägarkommuner i Roslagsvatten AB, tecknar ett nytt aktieägaravtal med anledning av att Ekerö kommun, under förutsättning av nödvändiga beslut, ämnar inträda som ny, tillkommande ägarkommun. Den nya föreslagna ägarfördelningen bygger på respektive dotterbolags påverkan på Roslagsvatten AB, genom dotterbolagens del av koncernens omsättning för verksamheten 2012.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. ägarfördelning ska nu motsvara respektive dotterbolags påverkan på Roslagsvatten AB genom dotterbolagens del av koncernens omsättning för verksamhetsåret 2012,
2. Ekerö kommuns VA-verksamhet, genom bildande av ett Ekerövatten AB, bereds möjlighet att ingå i Roslagsvatten AB,
3. aktieägaravtal, samarbetsavtal samt bolagsordningar för Roslagsvatten AB och respektive dotterbolag revideras, i tillämpliga delar, med anledning av Ekerö kommuns inträde,
4. tillämpbara lagändringar i kommunallagen och lagen om offentlig upphandling införs i bolagsordningar för Roslagsvatten AB och respektive dotterbolag, samt
5. välkomna Ekerö kommun till det gemensamma bolaget Roslagsvatten AB.

Bakgrund

Samverkan över kommungränserna är en nödvändighet för att kunna erbjuda kommuninvånarna en god service idag och i framtiden. Erfarenheten visar att de största fördelarna finns att hämta där verksamheten kräver stora investeringar, kostsamma anläggningar och kompetens för att långsiktigt styra investeringarna rätt, såsom VA-verksamhet.

Av denna anledning är sedan flera år tillbaka kommunerna Danderyd, Knivsta, Täby och Vallentuna, Vaxholm samt Österåker delägare i Roslagsvatten AB. Ekerö kommun har utrett sin framtida organisation för vattentjänster. Utredningen har resulterat i förslag om att låta Ekerö kommun inträda som ytterligare delägare i Roslagsvatten AB. Ett tungt vägande skäl, som legat till grund för förslaget är att Ekerö kommun önskar få tillgång till en bra organisation för att möta framtidens krav från myndigheter, samhälle och abonnenter.

Tjänsteutlåtande

I det följande beskrivs närmare vad förändringen innebär vid Ekerö kommuns inträde som ny delägare.

Den föreslagna ägarfördelningen bygger på respektive dotterbolags påverkan på Roslagsvatten AB genom dotterbolagens del av koncernens omsättning för verksamhetsåret 2012. Av historiska skäl har Täby (1,1%) och Danderyds (0,6%) kommuner ett litet antal aktier i Roslagsvatten. Ägarandelen har ingen avgörande betydelse eftersom bolaget arbetar enligt vattentjänstlagens självkostnadsprincip och därför inte kommer eller får, dela ut några vinster till ägarna.

Vid beslut om att låta Ekerö kommun inträda som ny delägare ändras aktiefördelningen enligt nedanstående tabell:

Kommun	Nuvarande aktieinnehav		Föreslaget aktieinnehav	
	Antal,(st)	Andel (%)	Antal (st)	Andel (%)
Österåker	23 220	61,8	23 220	43,9
Vaxholm	5 880	15,6	6 634	12,6
Knivsta	3 800	10,1	6 081	11,5
Vallentuna	3 800	10,1	8 846	16,7
Täby	600	1,6%	600	1,1
Danderyd	300	0,8	300	0,6
Ekerö	0	0	7 187	13,6
Totalt	37 600	100	52 868	100

Förvaltningens slutsatser

Den nya föreslagna ägarfördelningen bygger på respektive dotterbolags påverkan på Roslagsvatten AB genom dotterbolagens del av koncernens omsättning för verksamhetsåret 2012. Av historiska skäl har Täby (1,1%) och Danderyds (0,6%) kommuner ett litet antal aktier i Roslagsvatten. Ägarandelen har ingen avgörande betydelse eftersom bolaget arbetar enligt vattentjänstlagens självkostnadsprincip och därför inte kommer eller får, dela ut några vinster till ägarna.

Ingen delägare i Roslagsvatten AB har mindre än 10,1% av aktiekapitalet. Om ytterligare kommuner vill bli delägare i Roslagsvatten AB kan minoritetsskyddet, för de kommuner som då får mindre än 10% av aktiekapitalet, säkras genom att minoritetsskyddet skrivs in i aktieägaravtalet.

Den nya aktiefördelningen skapas genom nyemission av 15 268 aktier. Österåker, Täby och Danderyd behåller sina aktier. Övriga kommuner får köpa nya aktier i nyemissionen. De nuvarande ägare som ska köpa nya aktier köper dessa till nominella värdet 100 kronor per aktie.

Ekerö kommun köper sina aktier till ett ännu odefinierat substansvärde överstigande det nominella beloppet. Beräkningen av nivån på substansvärdet pågår. Övervärdet, goodwill, utgår med anledning av att Ekerö kommun går in i ett mångårigt fungerande bolag. Som riktvärde kan anges att Vallentuna kommun betalade ett mervärde på ca 40% vid sin anslutning till Roslagsvatten AB.

Tjänsteutlåtande

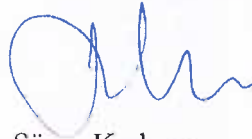
För övrigt gäller att Roslagsvatten AB ska ha sitt säte och huvudkontor i Åkersberga, Österåkers kommun.

Bilagor

1. Aktieägaravtal – Förslag 131031

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Sören Karlsson
Tf. Samhällsbyggnadschef

Expedieras

AKTIEÄGARAVTAL

mellan

Österåkers kommun, org nr 212000-2890, 184 86 ÅKERSBERGA ("Österåker"),

Vaxholms stad, org nr 212000-2908, 185 83 VAXHOLM ("Vaxholm"),

Knivsta kommun, org nr 212000-3013, 741 75 KNIVSTA ("Knivsta"),

Vallentuna kommun, org nr 212000-0027, 186 86 VALLENTUNA ("Vallentuna")

[Ekerö kommun, org nr 212000-0050, Box 205, 178 23 EKERÖ \("Ekerö"\)](#)

Avseende **Roslagsvatten AB**, org nr 556142-2394, ("Bolaget") och dess direkt och indirekt ägda bolag ("Koncernen")

1. BAKGRUND

- 1.1 Roslagsvatten AB bildades år 1989 genom att VA-verksamheten i Österåkers kommun bolagiserades. År 1994 tillkom VA-verksamheten i Vaxholm genom att Vaxholms stad köpte en andel av bolaget från Österåkers kommun och dotterbolagen Österåkersvatten AB och Vaxholmsvatten AB bildades. Från den 1 januari 2003 ingår VA-verksamheten i Knivsta kommun och från den 1 april 2004 ingår VA-verksamheten i Vallentuna kommun enligt samma modell. Sedan den 1 januari 2011 ingår avfallsverksamheten i Vaxholms stad samt sedan 1 januari 2012 avfallsverksamheten i Österåkers kommun.

Därutöver ägs aktier i Bolaget av Täby kommun och Danderyds kommun. Dessa kommuner är dock inte Parter i detta Aktieägaravtal.

- 1.2 Bolagets aktier innehas enligt följande:

Österåkers kommun,	61,8 <u>43,9</u> %
Vaxholms stad,	15,6 <u>12,6</u> %
Knivsta kommun ,	10,1 <u>11,5</u> %
Vallentuna kommun	10,1 <u>16,7</u> %
Täby kommun	1,6 <u>1,1</u> %
Danderyds kommun	0,8 <u>0,6</u> %
<u>Ekerö kommun</u>	<u>13,6</u> %

- 1.3 Bolaget har fyra Dotterbolag och ägarandelar i dessa enligt följande:

Österåkersvatten AB,	org nr 556482-7946,	(99 %)
Vaxholmsvatten AB,	org nr 556483-2987,	(99 %)
Knivstavatten AB,	org nr 556633-6227,	(99,9 %)
Vallentunavatten AB,	org nr 556655-9836	(99,9 %)
<u>Ekerövatten AB,</u>	<u>org nr 212000-0050</u>	<u>(99%)</u>

Återstående ägarandelar innehas av respektive Parts kommun.

- 1.4 Aktieägaravtalet omfattar Parternas samtliga nuvarande och framtida aktier i Koncernen samt inom Koncernen utgivna konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med optionsrätt vid nyteckning och vinstandelsbevis.

- 1.5 Genom detta avtal önskar Parterna reglera sina inbördes rättigheter och skyldigheter med anledning av aktieinnehavet i Bolaget och därmed sammanhängande frågor. Parterna är överens om att regleringen i detta avtal är av rimlig omfattning med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

2. DEFINITIONER

I detta Aktieägaravtal skall följande benämningar ha den innebörd som här anges:

”**ABVA**” avser Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp som respektive Parts kommun fastställer för va-verksamheten.

”**Aktieägaravtalet**” avser detta avtal med dess bilagor.

”**Avfallsplan**” avser den plan för avfallsverksamheten som respektive Parts kommun antar för avfallsverksamheten.

”**Bolaget**” avser Roslagsvatten AB, org nr 556142-2394,

”**Dagvatten**” ingår i benämningen vatten och avlopp.

”**Dotterbolagen**” avser Bolagets direkt och indirekt ägda bolag, (fn i punkt 1.3 angivna bolag).

”**Koncernen**” avser Bolaget och dess direkt och indirekt ägda bolag.

”**Parterna**” avser

Österåkers kommun, org nr 212000-2890, 184 86 ÅKERSBERGA (”Österåker”),

Vaxholms stad, org nr 212000-2908, 185 83 VAXHOLM (”Vaxholm”),

Knivsta kommun, org nr 212000-3013, 741 75 KNIVSTA (”Knivsta”),

Vallentuna kommun, org nr 212000-0027, 186 86 VALLENTUNA (”Vallentuna”),

[Ekerö kommun, org nr 212000-0050, Box 205, 178 23 EKERÖ \(”Ekerö”\).](#)

”**Renhållningsföreskrifter**” avser de föreskrifter som respektive kommun antar för avfallsverksamheten.

”**Renhållningsordning**” är den samlade benämningen på kommunens Renhållningsföreskrifter och Avfallsplan.

”**Renhållningstaxa**” avser den taxa som respektive Parts kommun antar för fastställande av avgifter för avfallsverksamheten.

”**VA-verksamhetsområde**” avser det område inom respektive Parts kommun där kommunalt vatten och avlopp tillhandahålls.

”**VA-taxa**” avser den taxa som respektive Parts kommun antar för fastställande av anläggningsavgifter och bruksavgifter för vatten och avlopp.

”**Ägardirektiv**” avser det avtal som Parterna ingått avseende målstyrningen för Bolagets verksamhet.

”**VTL**” avser Vattentjänstlagen (2006:412)

3. BOLAGETS ÄNDAMÅL, SYFTE OCH VERKSAMHET

- 3.1 Kommunfullmäktige i respektive Part har överlåtit sina VA-anläggningar till Bolagets respektive Dotterbolag och överlämnat åt Bolaget den kommunala angelägenheten att sköta Dotterbolagets VA-anläggningar och driva VA-verksamheten för respektive kommun. VA-anläggningarna skall vara allmänna VA-anläggningar och Dotterbolagen skall vara huvudman enligt lag (2006:412) om allmänna vatten tjänster (VTL) eller sådan författning som kan komma att ersätta densamma.
- 3.2 Kommunfullmäktige i respektive Part har även gett Bolaget uppgiften att, efter särskilt beslut i respektive kommun, sköta hela eller delar av dess avfallsverksamhet. Respektive Dotterbolag skall vara huvudman för avfallsverksamheten (insamling, transport, återvinning och bortskaffande) enligt 15 kap miljöbalken. Dotterbolagen kan härvid, efter särskild överenskommelse, även överta till verksamheten hörande anläggningar.
- 3.3 Bolagets ändamål skall vara – förutom att äga och förvalta aktier i Dotterbolagen – att direkt eller indirekt genom Dotterbolag, inom Parternas kommuner mot ersättning tillhandahålla dricksvatten, avleda och rena avloppsvatten, insamla, transportera,

återvinna och bortskafta avfall, bedriva konsultverksamhet inom dessa områden samt bedriva annan därmed förenlig verksamhet.

- 3.4 Bolaget skall med användande av Dotterbolagens anläggningar, och i enlighet med gällande lagar och förordningar samt myndigheters föreskrifter och rekommendationer, svara för VA-verksamheten, och i förekommande fall avfallsverksamheten, i respektive Parts kommun. Driftsansvaret innefattar såväl administration som teknisk och ekonomisk drift.
- 3.5 Bolagets verksamhet skall drivas enligt självkostnadsprincipen eller motsvarande definition i vid var tid gällande lagstiftning.
Bolaget äger dock rätt att i begränsad omfattning bedriva entreprenad- och konsultverksamhet inom kompetensområdet gentemot andra kommuner och privata aktörer på affärsmässiga grunder. Se även p. 15.4.
- 3.6 För att uppnå hög effektivitet och hög standard i Bolaget skall hög teknisk standard eftersträvas och ekonomiadministration, kundtjänst, beredskapsorganisation och andra organisatoriska funktioner skall vara enhetliga inom koncernen. Direktiv, policies och regleringar om detta samt principer för fördelning att tillämpas lika inom koncernen beslutas av Bolagets styrelse.
- 3.7 Parterna förbinder sig att tillse att Bolaget ges erforderligt tillträde och dispositionsrätt till respektive Dotterbolags anläggning som behövs för att Bolaget skall kunna bedriva verksamhet enligt detta avtal.
- 3.8 Parterna skall lojalt verka för Koncernens bästa och förbinder sig att solidariskt ansvara för att Bolaget och Dotterbolagen drivs på ett sådant sätt att obestånd inte uppkommer.

4. BOLAGSORDNING

- 4.1 Bolagets bolagsordning skall ha det innehåll som framgår av bilaga 4.1.
Vid bristande överensstämmelse mellan innehållet i bolagsordningen och detta Aktieägaravtal skall Aktieägaravtalets bestämmelser ha företräde.

5. BOLAGENS LOKALISERING

- 5.1 Bolagets styrelse skall ha säte i Österåkers kommun.
- 5.2 Dotterbolagens styrelser skall ha säte i respektive Parts kommun.

6. STYRELSE

- 6.1 Bolaget skall ha en styrelse som utses i enlighet med gällande bolagsordning, bilaga 4.1. Parterna skall tillse att styrelsens ledamöter har kunskap och erfarenhet anpassad till Bolagets verksamhet. Parterna förbinder sig att rösta i enlighet med nomineringarna. Suppleant får endast tjänstgöra i stället för ledamot som nominerats av samma Part.
- 6.2 Styrelseordförande utses av kommunfullmäktige i Österåkers kommun, övrig konstituering sker inom styrelsen.
- 6.3 Styrelsesuppleant som inte inträtt i styrelseledamots ställe har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden.
- 6.4 Dokumentation och bakgrundsmaterial skall där så är möjligt tillhandahållas styrelseledamöterna i god tid före styrelsemöte.

7. REVISORER

- 7.1 Revisor och en suppleant för denne skall utses av bolagsstämman i enlighet med Bolagets bolagsordning, bilaga 4.1.

8. LEKMANNAREVISORER

- 8.1 Lekmannarevisorer och suppleanter skall utses av kommunfullmäktige i respektive Part i enlighet med bestämmelserna i Bolagets bolagsordning, bilaga 4.1.

9. BOLAGSSTÄMMA

- 9.1 Bolagsstämma skall hållas då så erfordras enligt lag eller enligt bolagsordning. Sammanträde med personlig närvaro behöver dock endast ske om part så begär.

10. ENIGHET VID VISSA BESLUT

10.1 Enligt aktiebolagslagen gäller som huvudregel att styrelsens och bolagsstämans beslut skall utgöras av den mening som mer än hälften av de närvarande röstar och att ordföranden har utslagsröst vid lika röstetal.

Enighet mellan samtliga röstande skall alltid eftersträvas. För giltigt beslut i följande frågor rörande Koncernen skall – oavsett vad aktiebolagslagen eller bolagsordningen stadgar – enighet föreligga mellan Parterna.

a) Ändring av bolagsordning (skall godkännas av respektive kommunfullmäktige).

b) Ändring av kapitalstruktur, såsom ökning eller nedsättning av aktiekapitalet, beslut om villkorade eller ovillkorade aktieägartillskott, samt utgivning av konvertibla skuldebrev, skuldebrev förenade med optionsrätt vid nyteckning, vinstandelsbevis, eller andra aktierelaterade värdepapper,

c) Vinstutdelning,

d) Beslut om att bolag inom Koncernen skall träda i likvidation i annat fall än då så skall ske enligt lag eller detta Aktieägaravtal,

e) Investering med ett kapital överstigande 10 Mkr i Bolaget,

f) Avtal som i väsentlig mån påverkar något i Koncernen ingående bolags verksamhet,

g) Bildande, förvärv, försäljningar eller nedläggning av bolag inom Koncernen.

h) Avtal eller förändring av avtal med någon av Parterna eller någon som är närstående till Part.

i) Val av revisorer och revisorssuppleanter,

j) Fastställande av årsbudget för varje räkenskapsår.

10.2 Förekommer till behandling på styrelsesammanträde eller bolagsstämma sådan fråga som enligt föregående stycke fordrar enighet mellan Parterna och kan inte enighet uppnås skall frågan avföras från dagordningen och tas upp på nytt vid senare styrelsesammanträde eller bolagsstämma.

10.3 Bolagets styrelse skall tillse att Parts kommunfullmäktige får ta ställning innan beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas såsom fusion av företag, förvärv eller bildande av dotterföretag och förvärv och försäljning av fastighet eller annan anläggningstillgång av väsentlig betydelse.

11. VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

11.1 Bolagets styrelse utser verkställande direktör. Verkställande direktören får inte vara ledamot eller suppleant i Koncernens styrelser.

12. INSTRUKTION FÖR VERKSTÄLLANDE DIREKTÖREN OCH ARBETSORDNING FÖR STYRELSEN

12.1 Koncernens styrelse skall fastställa skriftlig instruktion för verkställande direktören.

12.2 Koncernens styrelser skall anta arbetsordning för sitt eget arbete.

13. FIRMATECKNING

13.1 Firman tecknas av styrelsen, av verkställande direktören ensam samt av två styrelseledamöter i förening.

14. DOTTERBOLAG

14.1 Inget i detta avtal skall utgöra någon begränsning av Parts möjlighet att kontrollera och följa upp verksamheten i respektive Dotterbolag.

15. EKONOMI

- 15.1 Dotterbolagens intäkter utgörs av avgifter från abonnenterna i respektive Parts kommun. Avgifterna debiteras abonnenterna genom Bolagets försorg.
- 15.2 Dotterbolagen skall hålla ekonomin avseende VA-verksamheten och avfallsverksamheten åtskild.
- 15.3 Samtliga kostnader för Bolagets åtaganden enligt detta avtal skall bäras av respektive Dotterbolag. Bolaget skall fortlöpande äga rätt att debitera Dotterbolagen för alla kostnader för verksamheten i respektive Dotterbolag.
- 15.4 Uppdragsavtal med andra kommuner skall anmälas till respektive kommun.
- 15.5 Eventuellt överskott av verksamheten i Bolaget, som inte ianspråkats för koncernbidrag till Dotterbolag, skall stå till Parternas disposition.
- 15.6 Om underskott skulle uppstå i respektive Dotterbolag förbinder sig respektive Part att tillse att, vid behov, sådant underskott täcks.

16. VA-VERKSAMHETSOMRÅDE, VA-TAXA OCH ABVA

- 16.1 VA-Verksamhetsområdet för respektive Parts kommun, VA-taxa – vilken skall fastställas så att verksamheten täcker sin självkostnad – och allmänna bestämmelser för vatten och avlopp ("ABVA") skall för Parterna fastställas enligt punkt 16.2 - 16.4 nedan.
- 16.2 Bestämmelser om VA-Verksamhetsområde, VA-taxa och ABVA skall fastställas av respektive Parts kommunfullmäktige.
- 16.3 Beslut om ändring av fastställda avgifter i VA-taxan, samt investeringar i Dotterbolagens VA-anläggningar skall fastställas av styrelsen för respektive Dotterbolag enligt de bestämmelser som respektive Parts kommunfullmäktige antagit och enligt de principer som anges i 30-33 §§ VTL eller sådan författning som kan komma att ersätta densamma.

16.4 Taxorna och avgifterna för kommunalt vatten och avlopp och investeringar i Dotterbolagens VA-anläggningar skall dessutom fastställas så att Dotterbolagets verksamhet inte ger underskott och så att utrymme för nödvändiga investeringar skapas.

17. RENHÅLLNINGSTAXA, RENHÅLLNINGSFÖRESKRIFTER OCH AVFALLSPLAN

17.1 Bestämmelser om renhållningstaxa, renhållningsföreskrifter och avfallsplan skall fastställas av respektive kommunfullmäktige.

17.2 Beslut om ändring av fastställda avgifter i renhållningstaxan, samt investeringar i Dotterbolagens anläggningar skall fastställas av styrelsen för respektive Dotterbolag enligt de bestämmelser som respektive Parts kommunfullmäktige antagit och enligt de principer som anges i 27 kap 4-7 §§ miljöbalken eller sådan författning som kan komma att ersätta densamma

17.3 Taxorna och avgifterna för avfallsverksamheten och investeringar i Dotterbolagens anläggningar skall dessutom fastställas så att Dotterbolagets verksamhet inte ger underskott och så att utrymme för nödvändiga investeringar skapas.

18. ÄGARDIREKTIV

18.1 Bolaget skall i sin verksamhet följda de Ägardirektiv som utfärdats av Parterna och som antagits av respektive Parts kommunfullmäktige, bilaga 18.1. Varje Part äger rätt att enskilt eller samfällt utfärda ägardirektiv som rör aktuell Parts åtagande.

19. AVTALSTID

19.1 Detta avtal träder i kraft sedan det undertecknats av Parterna och godkänts av respektive Parts kommunfullmäktige.

19.2 Avtalet gäller för tiden 1 januari 2010 – 31 december 2011 med en uppsägningstid på 12 månader. Om inte någon av Parterna skriftligen säger upp avtalet löper detta vidare på oförändrade villkor med ett år i taget med motsvarande uppsägningstid.

19.3 Vid detta Aktieägaravtals ikraftträdande upphör Aktieägaravtalet av den 1 juli 2009 att gälla.

20. UPPSÄGNING

20.1 För det fall Part säger upp detta avtal till upphörande, utan att avtalsbrott föreligger, skall Parten ha rätt och skyldighet att förvärva aktierna i Partens Dotterbolag för nominella värdet.

20.2 Vid uppsägning av Part enligt punkt 20.1 är sådan Part skyldig att hembjuda sina aktier i Bolaget till övriga Parter.

20.3 Efter övertagande av Parts aktier enligt punkt 20.2 skall detta Aktieägaravtal fortsätta att gälla mellan övriga Parter men Aktieägaravtalet och Bolagets bolagsordning skall justeras i tillämpliga delar.

21. AKTIEÖVERLÅTELSE OCH VÄRDERING

21.1 Part äger inte rätt att under detta Aktieägaravtals bestånd, utan medgivande från samtliga övriga Parter, överlåta eller pantsätta sina aktier eller rättigheter i Bolaget eller sätta annan i sitt ställe såvitt avser detta Aktieägaravtal.

21.2 Om Part önskar överlåta sina aktier i Bolaget skall sådan Part erbjuda de övriga Parterna möjligheten att till nominellt värde förvärva aktierna på villkor som Parterna kan enas om. Övriga Parter åtar sig att överta aktierna.

21.3 Part som har att överlåta sina aktier i Bolaget enligt punkt 21 eller, som uteslutits enligt punkt 22, skall erlagga ersättning till Bolaget enligt följande.

a) Part skall kompensera Bolaget för sin andel i de fasta kostnaderna som kvarstår oförändrade och som inte kunnat kompenseras genom tillkommande abonnenter.

b) Ersättningen enligt punkt a) skall fastställas årligen av Bolagets revisor i samband med granskningen av årsredovisningen. Ersättning skall utgå från tidpunkten för Partens utträde och fram till utgången av det femte räkenskapsåret efter det att Parten utträtt. Preliminär avgift skall fastställas av Bolagets styrelse och debiteras Parten årsvis i förskott. Om differens uppkommer mellan preliminärt och slutligt

ersättningsbelopp skall ränta utgå efter en räntesats om tre procentenheter över STIBOR.

22. AVTALSBROTT

22.1 För den händelse att Part begår ett väsentligt avtalsbrott, och inte efter skriftligt påpekande från övriga Parter vidtar full rättelse inom 30 dagar därefter, skall övriga Parter äga rätt att utesluta den Parten från Aktieägaravtalet med omedelbar verkan. I sådant fall skall den uteslutne Parten vara skyldig att förvärva aktierna i Partens dotterbolag för nominella värdet och överlåta dess aktier i Bolaget pro rata till övriga Parter för nominella värdet samt därutöver ersätta Bolaget och övriga Parter för den skada som avtalsbrottet föranlett.

23. MEDDELANDEN

23.1 Uppsägning eller andra meddelanden skall ske till Parternas i ingressen angivna eller senare ändrade adresser.

24. ÄNDRINGAR

24.1 Ändringar av och tillägg till detta Aktieägaravtal skall för att vara bindande vara skriftligen avfattade och undertecknade av Parterna.

25. ÖVRIGT

25.1 Lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag skall inte äga tillämpning på detta Aktieägaravtal.

26. SKILJEDOM

26.1 Tvist i anledning av detta avtal skall i första hand lösas genom att Part påkallar förhandling med övriga parter.

26.2 Om parterna inte kommer överens skall tvisten slutligt avgöras genom skiljedom enligt reglerna för Stockholms Handelskammars Skiljeinstitut.

Bilagor:

4.1 Bolagsordning för Roslagsvatten AB

18.1 Ägardirektiv för Roslagsvatten AB och i tillämpliga delar dess dotterbolag.

Detta avtal har upprättats i fyra exemplar av vilka Parterna tagit var sitt.

Österåker den
För Österåkers kommun

Vaxholm den
För Vaxholms kommun

.....

.....

Knivsta den
För Knivsta kommun

Vallentuna den
För Vallentuna kommun

.....

Ekerö den
För Ekerö kommun

.....

KS § 1:14

Dnr. KS 2013/407-107

Ägardirektiv för samtliga bolag inom Armadakoncernen, Österåkers kommun

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. Anta reviderade ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen, Österåkers kommun, i enlighet med tjänsteutlåtande, daterat 2013-12-03.
2. Uppdra till ombuden för Österåkers kommun att vid bolagstämman i respektive bolag, rösta för antagande av reviderade ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen, Österåkers kommun, i enlighet med Österåkers kommunfullmäktige.
3. Bolagen äger ej rätt att pantsätta fast egendom eller aktier.

Sammanfattning

Generellt sett är ägardirektiv ett av kommunens redskap för att styra sina kommunala bolag. Den rättsliga grunden för ägaren, vilken ytterst representeras av Kommunfullmäktige, finns i kommunallagen, aktiebolagslagen samt för kommunala bostadsbolag, i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

Ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen har tidigare reviderats, senast med anledning av skärpt lagstiftning i kommunallagen respektive lagen om offentlig upphandling. De bakomliggande skälen till ändrad lagstiftning gällde skärpt uppsiktsplikt för Kommunstyrelsen. Föreliggande förslag omfattar en revidering framför allt beträffande "Ekonomiska mål", t.ex. villkor för avkastning, och "Övriga mål", t.ex. krav på uppförande av hyreslägenheter. I övrigt är revideringen av större redaktionell karaktär.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskott har behandlat ärendet 2013-12-11, § 1:16.
- Kommunkansliets tjänsteutlåtande daterat 2013-12-03.

Förslag till beslut

Michaela Fletcher Sjöman (M) yrkar bifall till kommunkansliets beslutsförslag innebärande att

1. Anta reviderade ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen, Österåkers kommun, i enlighet med tjänsteutlåtande, daterat 2013-12-03.
2. Uppdra till ombuden för Österåkers kommun att vid bolagstämman i respektive bolag, rösta för antagande av reviderade ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen, Österåkers kommun, i enlighet med Österåkers kommunfullmäktiges beslut 2013-12-16.

Michaela Fletcher Sjöman (M) lämnar ett tilläggsyrkande innebärande att "Bolagen äger ej rätt att pantsätta fast egendom eller aktier."

Forts.

MFS

ACF

Forts. KS § 1:14

Michaela Fletcher Sjöman (M) lämnar två ändringsyrkande innebärande att i beslutspunkten två stryka "... beslut 2013-12-16." samt i bilagan under punkten 11, *Förslag till ny lydelse* stryka texten "... till exempel att bostadsbolaget ska drivas efter affärsmässiga principer, detta ägardirektiv eller avtal ingångna med utomstående parter."

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Kommunstyrelsen beslutar enligt Michaela Fletcher Sjömans (M) yrkanden och finner att så är fallet.

Expedieras

- Kansliet/ÖFS
- Bolagen inom Armadakoncernen
- Akten

Justerandes signaturer

MS

AGF

Utdragsbestyrkande

Tjänsteutlåtande

Kommunstyrelsens kontor

Datum 2013-12-03
Reviderat 2014-01-20
Dnr KS 2013/407 - 107

Till Kommunfullmäktige

Ägardirektiv för samtliga bolag inom Armadakoncernen, Österåkers kommun

Sammanfattning

Generellt sett är ägardirektiv ett av kommuners redskap för att styra sina kommunala bolag. Den rättsliga grunden för ägaren, vilken ytterst representeras av kommunfullmäktige, finns i kommunallagen, aktiebolagslagen samt för kommunala bostadsbolag, i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

Ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen har tidigare reviderats, senast med anledning av skärpt lagstiftning i kommunallagen respektive lagen om offentlig upphandling. De bakomliggande skälen till ändrad lagstiftning gällde skärpt uppsiktspflicht för kommunstyrelsen.

Föreliggande förslag omfattar en revidering framför allt beträffande ”Ekonomiska mål”, t. ex. villkor för avkastning, och ”Övriga mål”, t. ex. krav på uppförande av hyreslägenheter.

Vid Kommunstyrelsens sammanträde 2014-01-14 beslutades om antagande av förvaltningens förslag till ändrade ägardirektiv, med följande ändring av § 11 samt tillägg om en ny paragraf avseende pantsättningsförbud (§13 i det nya förslaget). Beträffande § 11 beslutades att denna bestämmelse skulle förkortas något, innebärande att bestämmelsens andra stycke förkortas och avslutas efter orden ”...gällande lagstiftning”. Kommunstyrelsen beslutade vidare om att lägga till en särskild bestämmelse (§ 13) avseende ett förbud för bolagen inom Armadakoncernen att pantsätta fast egendom eller aktier.

I övrigt är revideringen av större redaktionell karaktär.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. anta reviderade ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen, Österåkers kommun, i enlighet med tjänsteutlåtande, daterat 2014-01-20.
2. uppdra till ombuden för Österåkers kommun att vid bolagsstämman i respektive bolag, rösta för antagande av reviderande ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen, Österåkers kommun, i enlighet med Österåkers kommunfullmäktiges beslut.
3. Bolagen äger ej rätt att pantsätta fast egendom eller aktier.

BILAGA

KS 2013/407 – 107

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

Rubrik	Rubrik
Ägardirektiv för samtliga bolag inom koncernen Armada fastighets AB	Ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen, Österåkers kommun

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

Ingress	Ingress
<p>Ägardirektiv för verksamheten i koncernen i Armada Fastighets AB (nedan kallat bolagen) antagna av Kommunfullmäktige i österåkers kommun 29013-04-29, KF § 4:9 och fastställda i bolagstämmorna i respektive bolag 2013-05-02.</p> <p>Koncernen består av Armada Fastighets AB med dotterbolag. Armada Fastighets AB äger Österåkers exploateringsfastigheter AB, Armada Kommunfastigheter AB, Armada Bostäder AB och Österåkers Stadsnät AB. Dotterbolag som ägs av nämnda bolag omfattas av detta ägardirektiv.</p>	<p>Kommunfullmäktige beslutade 2013-12-16 om följande ägardirektiv för samtliga bolag inom Armadakoncernen, Österåkers kommun. Beslutet upphäver tidigare gällande ägardirektiv. Armadakoncernen är Österåkers kommuns fastighetsbolag. Moderbolaget Armada Fastighets AB äger ett bostadsbolag. Armada Bostäder AB, ett bolag som äger kommunens verksamhetsfastigheter, Armada Kommunfastigheter AB samt ytterligare ett bolag med exploateringsfastigheter, Österåkers Exploateringsfastigheter AB. Därutöver äger moderbolaget ett bolag som äger, förvaltar och bygger ut bredband i</p>

Tjänsteutlåtande

	kommunen, Österåkers Stadsnät AB samt ett antal bolag, som från tid till annan äger fastigheter.
--	--

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>1 Bolagen som organ för kommunal verksamhet</p> <p>Bolagen är organ för kommunens verksamhet och en självständig juridisk enhet, Kommunfullmäktige fastställer bolagets ändamål och utfärdar ägardirektiv för bolagets verksamhet.</p> <p>Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom</p> <p>a) gällande bolagsordning b) gällande ägardirektiv c) förekommande avtal mellan kommunen och bolaget.</p>	<p>1 Ägaridé</p> <p>Armadakoncernen ska bidra till Österåkers kommuns vision och stärka kommunens ambitioner att betraktas som en attraktiv kommun genom välskötta och väl underhållna bostäder och verksamhetslokaler med en hög anslutning till bredband.</p>
---	---

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>2 Ägarens direktivrätt</p> <p>Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa av Kommunfullmäktige utfärdade direktiv, om de inte står i strid mot tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen eller annan lag eller författning,.</p>	<p>2 Ekonomiska mål</p> <p>För perioden 2014 – 2019 ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - Armadakoncernen i genomsnitt ge en avkastning på 3% på totalt kapital samt uppnå en soliditet på 4,5% på bokförda värden, - Armada Bostäder AB i genomsnitt ge en avkastning på 5% på totalt kapital samt uppnå en soliditet på 18% på
--	---

Tjänsteutlåtande

	<p>bokförda värden,</p> <p>Styrelsen för moderbolaget Armada fastighets AB fastställer ekonomiska mål för varje enskilt bolag exklusive Armada Bostäder AB inom ramen för ägarens krav på koncernen.</p>
--	--

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>3 Ändamål med bolagens verksamhet</p> <p>Ändamålet med bolagens verksamhet är följande</p> <ul style="list-style-type: none">- Bolaget ska utifrån ägarens bedömning av bostadsbehovet uppföra bostäder inom kommunen- Inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar tillgodose bostadsbehovet för personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar genom att förmedla lägenheter till Socialnämnden och Vård- och Omsorgsnämnden utifrån av nämnderna bedömt behov.	<p>3 Övriga mål</p> <p>Under perioden 2014 – 2019 ska Armada Bostäder AB eftersträva att uppföra 500 bostäder.</p> <p>Inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar tillgodose bostadsbehovet för personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar genom att förmedla lägenheter till Socialnämnden och Vård- och omsorgsnämnden utifrån nämnderna bedömt behov.</p> <p>Armadakoncernen ska vid behov komplettera att det på marknaden byggs industri- och hantverksfastigheter i takt med kommunens expansion.</p>
--	---

Tjänsteutlåtande

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>4 Syftet och målsättningen för bolagets verksamhet är, utöver vad som anges i bolagsordningen:</p> <ul style="list-style-type: none">- att minimera påverkan på miljön genom aktivt energioptimeringsarbete,- att äga, förvalta och nyproducera lägenheter,- att äga, förvalta och nyproducera lokaler för kommunala verksamheter,- att äga, förvalta och nyproducera kommersiella fastigheter i samråd med ägare. <p>I verksamheten ska bolaget iakttaga livscykelänkandet. Bolaget ska eftersträva att vara ledande inom sitt verksamhetsområde, bl. a. genom att se till att verksamheten tar sin utgångspunkt i ett miljömässigt modernt förhållningssätt.</p>	<p>4 Avyttring av fastigheter</p> <p>För att stärka koncernens soliditet ska fastigheter som ligger utanför koncernens ändamål med bolagens verksamhet på sikt avyttras.</p>
--	--

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>5 Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.</p> <p>Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräkningsen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga</p>	<p>5 Utbyggnad av bredband</p> <p>Österåkers stadsnät AB ska verka för att 90% av hushållen i kommunen kan anslutas till bredband med en minimihastighet 100Mbit/sek. Bolaget ska redovisa var och när utbyggnad sker samt finansiera utbyggnaden med medel som genereras inom Armadakoncernen. Investeringar ska inte bara</p>
--	---

Tjänsteutlåtande

<p>som kräver ställningstagande enligt denna punkt. Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs, ska bolaget samråda med kommunstyrelsen i ägarkommunen.</p>	<p>ses som kommunal strukturinvesteringar utan man ska även beakta lönsamhetskrav.</p>
--	--

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>6 Bolagets står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen.</p> <p>Kommunstyrelsen utövar kommunens ledningsfunktion över bolaget i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente. Ledningsfunktionen har i kommunen även förtydligats med en särskild företagspolicy.</p> <p>Bolaget erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 1a§ kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.</p>	<p>6 Kommunstyrelsen uppsiktsplikt</p> <p>Armadakoncernen står under kommunstyrelsens uppsikt.</p> <p>Kommunstyrelsen kan själv, eller genom andra som kommunen utser, granska bolagets räkenskaper och handlingar.</p> <p>Bolaget ska hålla kommunen väl informerad om sin verksamhet och snarast översända protokoll från bolagsstämmor, årsredovisningar, delårsrapporter, revisionsrapporter och övriga handlingar som behövs för att kommunstyrelsen ska kunna fullgöra sina skyldigheter.</p>
---	---

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>7 Grundläggande principer för bolagets och företagskoncernens verksamhet</p> <p>Ansvaret för bolagets</p>	<p>7 Revision</p> <p>För granskning av Armadakoncernen väljer bolaget revisor.</p>
--	--

Tjänsteutlåtande

<p>organisation åvilar enligt aktiebolagslagen bolagets styrelse. Styrelsen har att utforma organisationen så att förutsättningarna för uppfyllelse av bolagets ändamål och mål är bästa möjliga.</p> <p>Verksamheterna i företagskoncernen ska drivas enligt affärsmässiga, marknadsorienterade grunder under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten och tillämpliga kommunalrättsliga principer.</p>	
---	--

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>8 Bolagets tillgångar och kapitalförvaltning</p> <p>Bolaget är skyldigt att väl vårda och underhålla tillgångarna. Bolagets likvida medel ska vara placerade på ett betryggande sätt. Bolaget ska ha en finanspolicy, som bland annat redovisar hur likvida medel ska placeras.</p>	<p>8 Ägardialog</p> <p>Företrädare för bolagen och dess styrelser samt kommunen, ska löpande genomföra planerings- och uppföljningssamtal i en ägardialog om ekonomi och verksamhetsfrågor.</p>
--	---

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>9 Ekonomiska mål</p> <p>Ägaren fastställer ekonomiska mål och krav för bolagen, såsom avkastningskrav och soliditetsmål.</p>	<p>9 Kommunfullmäktiges informations- och yttranderätt</p> <p>Om kommunfullmäktige så begär så ska ett informationsmöte ordnas i</p>
---	--

Tjänsteutlåtande

<p>Avkastningskrav på totalt kapital att uppnå inom den kommande femårsperioden 2012 – 2016:</p> <p>Armada Bostäder AB 5%</p> <p>Armada Kommunfastigheter AB 3,5%</p> <p>Övriga bolag i koncernen 5%</p> <p>Soliditetsmål att uppnå inom den kommande femårsperioden 2012 – 2016:</p> <p>Armada Bostäder AB 18%</p> <p>Armada Kommunfastigheter AB 10%</p> <p>Övriga bolag i koncernen 15%</p>	<p>anslutning till sammanträde i kommunfullmäktige.</p> <p>Kommunfullmäktiges yttrande ska inhämtas innan bolaget fattar beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, t. ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> - mål och riktlinjer för verksamheten, - viktiga ekonomiska frågor. <p>Kommunfullmäktiges godkännande ska inhämtas i frågor som avser bilda, köpa eller sälja bolag eller andelar i bolag, köp och försäljning av bebyggda fastigheter.</p> <p>Kommunstyrelsen får, i egenskap av företrädare för ägaren – kommunfullmäktige – och under förutsättning att beslutet inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, besluta om godkännande av</p> <ul style="list-style-type: none"> - upptagande av nytt lån överstigande 30 mnkr, - beslut om investeringar överstigande 30 mnkr, andra viktiga ekonomiska frågor.
--	--

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>10 Budget och handlingsplan</p> <p>Bolagen ska årligen fastställa budget och koncernbudget för det närmaste räkenskapsåret.</p>	<p>10 Direktivrätt</p> <p>Armadakoncernen ska följa de direktiv som utfärdas av kommunfullmäktige i Österåkes kommun.</p>
--	---

Tjänsteutlåtande

Budgeten ska delges kommunstyrelsen i enlighet med de budgetdirektiv ägaren fastställer.	
--	--

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

11 Information och dialog

Ägaren ska fortlöpande hållas informerad om bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar. Bolaget ska till kommunstyrelsen redovisa bolagets ställning och resultat per den 30/4, 31/8 och 31/12. Bolagets ka därvid uppmärksamma ägarkommunen på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet. Kommunstyrelsen ska utan dröjsmål få ta del av:

- Protokoll från bolagsstämma
- Protokoll från styrelsemöte
- Bolagets årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisor

Bolagets styrelse, VD och andra nyckelpersoner ska delta med företrädare för kommunen minst en gång per år (ägardialog).

11 Övriga mål och policies

Armadakoncernens verksamhet ska bedrivas i enlighet med de mål avseende miljö och energianvändning som vid var tid gäller i Österåkers kommun.

De policies och riktlinjer för kommunala förvaltningars agerande som fastställs av kommunfullmäktige gäller också för Armadakoncernen, när de inte står i strid med gällande lagstiftning.

Tjänsteutlåtande

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>12 Arbetsordning för styrelsen</p> <p>Styrelsen ska enligt 8 kap 5 § aktiebolagslagen, årligen utarbeta och anta en arbetsordning för sitt eget arbetet vari bl. a. ska redovisas arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören.</p>	<p>12 Styrelsen: Ersättning och ersättares närvaro</p> <p>Ersättning ska utgå till ledamöter och ersättare enligt de principer som fastställs av kommunfullmäktige.</p> <p>Ersättare kallas till styrelsemöten och har närvaro- och yttranderätt i enlighet med vad som gäller i kommunen i övrigt.</p> <p>Kommundirektören ska vara adjungerad till bolagsstyrelsen.</p>
--	---

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>13 Anställning av bolagschefer</p> <p>Styrelsen har enligt aktiebolagslagen ansvaret för tillsättandet och avskedandet av bolagens verkställande direktörer.</p>	<p>13 Pantsättningsförbud</p> <p>Bolagen äger ej rätt att pantsätta fast egendom eller aktier.</p>
---	--

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>14 Instruktion för verkställande direktör</p> <p>Styrelsen har enligt 8 kap 25 § aktiebolagslagen att meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av</p>	<p>14 Giltighet</p> <p>Dessa ägardirektiv träder i kraft xx-xx-xx.</p>
--	--

Tjänsteutlåtande

<p>den löpande förvaltningen. Styrelsen ska vidare enligt 8 kap 3 § aktieförhållningens ange arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören i skriftliga instruktioner. Styrelsen ska se till att instruktionerna omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.</p> <p>I instruktionerna ska anges de inom bolaget förekommande ärenden som med hänsyn till arten och omfattningen av bolagets verksamhet är att hänföra till löpande förvaltning och således ska omfattas av verkställande direktörens kompetens.</p> <p>I instruktionerna ska anges i vilken omfattning verkställande direktören för styrelsen ska anmäla de beslut som hon eller han fatta. De sålunda anmälda besluten ska upptas i styrelseprotokollet på lämpligt sätt.</p>	
---	--

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

<p>15 Riktlinjer m.m. inom det arbetsgivarpolitiska området</p> <p>Bolaget ska i tillämpliga delar tillämpa de policyprogram, reglementen och riktlinjer inom det arbetsgivarpolitiska området som Kommunfullmäktige</p>	<p>---</p>
--	------------

Tjänsteutlåtande

anvisar.

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

16 Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen utöver vad aktiebolagslagen stadgar redovisa hur verksamheten bedrivits och ytvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma. Uttalandet ska vara så formulerat att det läggs till grund för lekmanrevisorernas granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt och belysning enligt 6 kap 1 och 1a §§ kommunallagen.

Nuvarande lydelse

Förslag till ny lydelse

17 Granskningsrapporten

Det åligger bolagets lekmanrevisorer att årligen i sin granskningsrapport särskilt yttra sig om huruvida bolagets bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten. Lekmanrevisorerna ska snarast uppmärksamma kommunstyrelsen på om bolaget brister i de

Tjänsteutlåtande

avseenden som omnämns i först stycket.	
--	--

Förvaltningens slutsatser

Ägardirektiv för bolagen inom Armadakoncernen har tidigare reviderats, senast med anledning av skärpt lagstiftning i kommunallagen respektive lagen om offentlig upphandling. De bakomliggande skälen till ändrad lagstiftning gällde skärpt uppsiktspflicht för kommunstyrelsen.

Föreliggande förslag omfattar en revidering framför allt beträffande ”Ekonomiska mål”, t. ex. villkor för avkastning, och ”Övriga mål”, t. ex. krav på uppförande av hyreslägenheter. I övrigt är revideringen av en större redaktionell karaktär, vilket bidragit till en något förkortad och mer överskådlig version.

Det är viktigt att ägaren, Österåkers kommun, kontinuerligt ser över ägardirektiv för de kommunala bolagen i syfte att anpassa dessa efter förändringar i lagstiftning och i omvärlden. Förvaltningen har inget att erinra mot förslaget.

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Sören Karlsson
Tf. Samhällsbyggnadschef